

สรุป

ไทยและลาว เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมานาน เนื่องจากลาวมีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศไทย ไทยจึงได้พยายามเข้าไปมีอิทธิพลและรักษาอิทธิพลของไทยในลาวมาตลอด จนกระทั่งฝรั่งเศสได้เข้ามามีอิทธิพลในอินโดจีน และดำเนินการยึดเอา เวียดนาม กัมพูชา และลาว ให้เป็นอาณานิคม การปกครองเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศสทำให้อิทธิพลของไทยในลาวสูญสิ้นไปอย่างสิ้นเชิง

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อฝรั่งเศสพ่ายแพ้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่เวียดนาม เวียดนาม และต้องการจะถอนตัวออกไปจากภูมิภาคนี้โดยเร็วที่สุด สหรัฐอเมริกาได้ก้าวเข้ามาแทนที่สงครามเย็นซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นหัวหน้าฝ่ายที่มีอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย และสหภาพโซเวียต เป็นผู้นำฝ่ายคอมมิวนิสต์ อิทธิพลของสงครามเย็นได้แผ่ขยายเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แห่งนี้ด้วย ไทยเข้าสนับสนุนเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่เวียดนามหันไปสนิทสนมกับโซเวียตและจีนคอมมิวนิสต์มากขึ้น อุดมการณ์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ไทยจึงมีนโยบายสนับสนุนลาวฝ่ายขวา พร้อม ๆ กับที่เวียดนามได้ทุ่มเทให้ความช่วยเหลือแก่ลาวฝ่ายซ้าย ก่อให้เกิดสภาพสงครามกลางเมืองภายในประเทศลาว นานาชาติพยายามหาทางยุติปัญหานี้โดยการเสนอนโยบายให้ลาวเป็นกลาง ไทยคัดค้านเนื่องจากเห็นว่า ลาวอ่อนแอเกินไป ไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างแท้จริง แต่ในที่สุดก็ต้องอนุโลมตามข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้

ด้วยเหตุนี้ ไทยจึงได้เปลี่ยนแนวนโยบาย "ทำศึกนอกบ้าน" ส่งทหารไปสู้กับคอมมิวนิสต์ในลาว เวียดนาม และกัมพูชา โดยเชื่อว่า ถ้าสามารถยับยั้งคอมมิวนิสต์เอาไว้ในดินแดนลาว ปัญหาคอมมิวนิสต์ภายในประเทศก็คงแก้ไขได้

เมื่อสหรัฐอเมริกาถอนตัวออกไปจากภูมิภาคนี้ ทำให้เกิดช่องว่างในดุลอำนาจ จีนและโซเวียตได้พยายามเข้ามาแทนที่ การเจรจาสันติภาพที่กรุงปารีสและจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นมาใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ มีผลให้ทุกฝ่ายต้องถอนทหารออกหมด และไทยก็ต้องทำตาม ในขณะที่เวียดนามยังคงกองกำลังอยู่ในลาวต่อไป

การเปลี่ยนแปลงอำนาจในลาวในปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยขบวนการปลดปล่อยลาว ทำให้เวียดนามมีอิทธิพลในลาวมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้นำของลาวและเวียดนามรุ่นปัจจุบันนี้ ได้เคยร่วมต่อสู้กับเดียวกับสหรัฐอเมริกาและพันธมิตร รวมทั้งรัฐบาลฝ่ายขวาของประเทศตนในระหว่างสงครามเวียดนามกันมาแล้วทั้งสิ้น ประกอบกับผู้นำคนสำคัญของลาวบางคนมีความใกล้ชิดกับเวียดนามมากเป็นพิเศษ เช่น นายโกสอน พมวิหาน ซึ่งมีบิดาเป็นชาวเวียดนาม และเจ้าสุภานุวงศ์มีภรรยาเป็นชาวเวียดนาม เป็นต้น อิทธิพลของเวียดนามในลาว เป็นไปในด้านการเมืองและการทหาร ในขณะที่อิทธิพลของไทยยังคงมีอยู่แต่เป็นด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

การดำเนินนโยบายของไทยต่อลาวในยุคปัจจุบัน นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นมา รัฐบาลทุก รัฐบาลได้พยายามดำเนินนโยบายที่เป็นมิตรด้วยดีมาตลอด ในสมัยรัฐบาลประชาธิปไตยเป็นช่วง เริ่มต้นประกอบทั้งระยะเวลา อายุการทำงานสั้นเกินไป จึงทำได้เพียงการติดต่อกันอย่าง เป็นทางการ และเป็น การปูพื้นฐานให้รัฐบาลชุดต่อ ๆ มาดำเนินการต่อ รัฐบาลในสมัยต่อมา คือ สมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้พยายามดำเนินการเพื่อให้มีการปรับปรุงโครงสร้างภายในประเทศให้เข้มแข็ง ส่วนด้านการต่างประเทศได้ใช้นโยบายอาเซียน เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง และรัฐบาลชุดนี้ไม่มีเวลาพอที่จะสานต่อนโยบายความเป็นมิตรที่รัฐบาลประชาธิปไตยได้วางรากฐานไว้ให้ ซึ่งรัฐบาลพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ในช่วงที่ ๓ นี้ได้ทำสำเร็จ ความสัมพันธ์ในช่วงนี้เป็นไปด้วยดียิ่ง บุคคลสำคัญระดับนายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศมีการ เดินทางพบปะ เยี่ยมเยียน เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่และเจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับท้องถิ่นของทั้งสองฝ่าย ได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การสร้างสัมพันธ์ไมตรี แม้ว่าในช่วงสมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นมาก กระนั้นก็ยังเกิดเหตุการณ์กระทบกระทั่งบริเวณชายแดน ทำให้เกิดความตึงเครียดด้านชายแดน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวคงจะไม่สามารถทำให้ดีขึ้นไปกว่านี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในภูมิภาคเป็นสำคัญ トラบใดที่เวียดนามยังคงมีอิทธิพลทั้งด้านการเมืองและการทหารอยู่ในลาว ทำให้ลาวไม่เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายของไทยต่อ

ลาวด้วย แม้ว่าไทยปรารถนาที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลาว บางครั้งไทยก็จำเป็นต้องตอบโต้บ้าง เมื่อมีการกระทำที่รุนแรงจากฝ่ายลาว ดังจะเห็นได้จากมาตรการทางเศรษฐกิจ การปิดจุดผ่านแดน หรือการควบคุมสินค้าเข้าไปขายในลาว เป็นต้น นโยบายของไทยที่มีต่อลาวถือหลักความสัมพันธ์ฉันมิตร เช่นเดียวกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน ความแตกต่างอยู่ที่การที่มีประเทศอื่นเข้ามามีอิทธิพลเหนือลาวเต็มที่ ทำให้ลักษณะความเป็นบ้านพี่เมืองน้องลดความสำคัญลงไป จากการที่ไทยเคยให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องการส่งสินค้าผ่านแดน ฯลฯ ก็จำเป็นต้องเข้มงวดมากขึ้น โดยคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทย เป็นสำคัญ

แม้ว่าจะมีเรื่องกระทบกระทั่งทางชายแดน และความไม่เข้าใจในหลาย ๆ เรื่อง การดำเนินนโยบายของไทยต่อลาว ได้ถือหลักผ่อนปรนและประนีประนอม โดยใช้วิธีทางการทูตแก้ไขปัญหามาตลอด ทั้งนี้ เพื่อรักษาสันติภาพและความสงบเรียบร้อยบริเวณพรมแดน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการรักษาความมั่นคงภายนอกประเทศ เพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อการเสริมสร้างความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งเป็นแนวความคิดใหม่ของการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ที่จะกระทำควบคู่กันไปทั้งนโยบายการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมภายในประเทศและนโยบายต่างประเทศ เพื่อรักษาความเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ตลอดจนนโยบายการร่วมมือกันระหว่างประเทศ ที่มีอุดมการณ์อย่างเดียวกันในภูมิภาคหรืออาเซียน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงระหว่างประเทศ

บรรณานุกรม

หนังสือ

กระมล ทองธรรมชาติ. การเมืองระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๔.

_____. "ปัญหาการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนา." ใน ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ. อมร รัชศาสตร์ และ ชัดติยา วรรณสุต, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕.

กุลลดา เกษ บุญชู. "แนบแผนการทูตไทย." ใน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕.

เชียน ชีระวิทย์. "กระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทย." ใน การเมืองและสังคม, ประถม นันทิยะกุล, บรรณาธิการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

_____. จีนกับสังคมโลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔.

ดิเรก ชัยนาม. ไทยกับสงครามโลกครั้งที่สอง. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓.

ถนัด คอมันตร์, พ.อ. "นโยบายต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงแห่งชาติ." ใน รวมบทความการเมือง เล่ม ๔. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๓.

ถนอม กิตติขจร, จอมพล. ประมวลคำปราศรัย สาส์น และคำขวัญ ของ ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี (๑๑ ธันวาคม ๒๕๐๗ - ๑๑ ธันวาคม ๒๕๐๘)
พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘.

- ถนอม กิตติขจร, จอมพล. ประมวลคำปราศรัย สาส์น และคำขวัญ ของ ฯพณฯ จอมพล
 ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี (๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๐ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๑)
 พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี; ๒๕๑๑.
- บุญปลูก ส่วนพงษ์. ทางสู่กลิ่นเสริภาพ ชีวิตภายใต้ลัทธิตอมมิวนิสต์ในลาว. กรุงเทพมหานคร
 นคร: บริษัทพิทักษ์ประชา จำกัด, ๒๕๒๑.
- ประชาสัมพันธ์, กรม. บทความเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศลาว. พระนคร: โรงพิมพ์
 สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๔.
- ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์. สงครามคอมมิวนิสต์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามบรรณ
 จำกัด, ๒๕๒๒.
- ไพโรจน์ โพธิวงศ์. "ลาวสู่สาธารณรัฐ." จุลสารเบื้องหลังเหตุการณ์ปัจจุบัน อันดับที่
 ๔๗ (กุมภาพันธ์, ๒๕๑๔).
- มอริสัน, ชาร์ลส์ อี, ดร.; ชูห์เก, แอสตรี, ดร. ยุทธศาสตร์ของการคงอยู่: บทวิ
เคราะห์นโยบายต่างประเทศของไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ถึงปัจจุบัน.
 แปลโดย พ.พนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอก:หีด, ๒๕๒๓.
- เลิฟเลส, แดเนียล ดี. "สงครามประชาชนกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย."
 แปลโดย ทรงยศ แว่วหงษ์ ในขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย, สุชาติ
 สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิฆเณศ; ๒๕๑๗.
- วิจิตรวาทการ, หันเอก, หลวง. "งานค้นคว้าเรื่องชนชาติไทย." ในประมวลเรื่องของ
ชนชาติไทย. อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางยี่สุน์ ภิระวัฒน์. กรุงเทพฯ: บริษัท
 กรุงเทพวิมลภูมิ จำกัด, ๒๕๑๓.
- ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทฤษฎีและพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๔.

สุจิต บุญยงการ. "ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองภายในประเทศกับการเมืองระหว่างประเทศ." ใน รวมบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เล่ม ๔. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๓.

สิทธิสยามการ, หลวง. สัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างสยามกับต่างประเทศ, ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงสิทธิสยามการ. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๖.

สฤษดิ์ ณะรัชต์, จอมพล. ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๐๕. พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๖.

อภิชาติ อีระธำรง, พลโท. ยุทธศาสตร์โลก วัฒนาการและอนาคต. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.

หนังสือพิมพ์ และวารสาร

กานพคำ (นามแฝง), "วิจารณ์นโยบายการต่างประเทศของรัฐบาลไทย." สยามรัฐ (๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๖) หน้า ๖.

เกวียงศักดิ์ ชมะนันทน์, พลเอก. "สหรัฐอเมริกากับประเทศไทย." รัฐสารวิรัช ๓ (กรกฎาคม ๒๕๑๘) หน้า ๖๒ - ๘๒.

เกษมสโมสร เกษมศรี, ม.ร.ว. "พัฒนาการต่าง ๆ ที่ผ่านพ้นไปไม่นานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: แนวโน้มในช่วงหลังปี ค.ศ. ๑๙๗๕." สารานุกรม ๓๓ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖) หน้า ๘ - ๑๖.

กองบรรณาธิการ. "สรุปเรื่องราวอาณานิคมลาว." รัฐสารวิรัช ๒ (ตุลาคม ๒๕๐๓) หน้า ๕๓๒ - ๕๓๕.

เชียน อีระวิทย์. "จีนกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย." วารสารสังคมศาสตร์ ๑๑ (ตุลาคม ๒๕๑๗) หน้า ๑๘ - ๓๖.

เขียน ธีระวิทย์. "ปัญหาและแนวโน้มของนโยบายต่างประเทศของไทย." สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๑ (มิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๑๔) หน้า ๔๔ - ๖๘.

จุลชีพ ชินวโรฬ. "นโยบายต่างประเทศของไทย: ภูมิหลังและแนวโน้ม." เอเชียปริทัศน์ ๑ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๑๓) หน้า ๒๑ - ๔๒.

ชาติชาย ชุณหะวัณ, พลตรี. สัมภาษณ์, "ผมจะเปลี่ยนภาพพจน์ของประเทศไทย." ประชาชาติ (๑๓ กรกฎาคม ๒๕๑๔) หน้า ๒, ๓, ๑๑.

ชุมพร สังขปรีชา. "ความมั่นคงแห่งชาติ แนวความคิดเบื้องต้นในการมองปัญหาและในการวิเคราะห์นโยบาย." วารสารธรรมศาสตร์ ๘ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๒๒) หน้า ๒๖ - ๔๔.

_____ . "ประเทศไทยกับความขัดแย้งในเอเชียอาคเนย์." เอเชียปริทัศน์ ๑ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๒๒) หน้า ๓๘ - ๖๕.

ชอบ ตราชู. "รัฐบาลผสมในลาว และการกำหนดท่าทีของรัฐบาลไทย." สารานุกรม ๒๕ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔) หน้า ๑๔๒ - ๑๕๑.

ถนัด คอมันตร์, พ.อ.(พิเศษ). สัมภาษณ์, สยามรัฐ ฉบับมองไปข้างหน้า (๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๒) หน้า ๔๔ - ๔๖.

ถนอม อานามวัฒน์. "เหตุใดควอนจิงขยายอำนาจสู่เขมรและลาว." วารสารธรรมศาสตร์ ๑ (เมษายน ๒๕๑๕)

ถาวร จุฑากันยา. "นโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียตต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้." รัฐศาสตร์สาร ๖ (มีนาคม ๒๕๒๒)

ทหารเก่า (นามแฝง). "สัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศของไทยกับนโยบายหลักของชาติ." สยามรัฐ (๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๗) หน้า ๖.

ธานีรินทร์ กรัยวิเชียร. "คำถาม - คำตอบ ปิสิเนสท์ใหม่ต่อนายกรัฐมนตรี." เจ้าพระยา (๑ สิงหาคม ๒๕๒๐) หน้า ๒.

ธานี สุขเกษม. "ไทยกับการถ่วงดุลย์อำนาจ นโยบายที่ไม่เปลี่ยนแปลง." โดย ธานี สุขเกษม สุเมธ สุจิตานนท์ สถาพร ชันโต, มติชน (๘ พฤษภาคม ๒๕๒๒) หน้า ๗.

บทบรรณาธิการ. "ความเป็นตัวของตัวเองในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ." ประชาธิปไตย (๒๔ สิงหาคม ๒๕๑๖) หน้า ๔.

_____ "นโยบายต่างประเทศในอนาคต." ชาวไทย (๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๔) หน้า ๘.

_____ . "นโยบายเพื่อนบ้าน." ชาวไทย (๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐) หน้า ๘.

บทวิเคราะห์. รัฐบาลเกรียงศักดิ์ (๒). มติชน (๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๒) หน้า ๒.

ประชาสัมพันธ์, กรม. "ทหารเวียดนามเหนือในลาว." รัฐสภาสาร ๗ (มิถุนายน ๒๕๑๗) หน้า ๑๐๑ - ๑๑๕.

ประทุมพร วัชรเสถียร. "ไทยกับสงครามเวียดนาม: ประเมินผลจากนโยบายในอดีต." วารสารสังคมศาสตร์ ๑๓ (มกราคม ๒๕๑๔) หน้า ๒๖-๔๒.

ประสงค์ สุ่นศิริ, น.ต. "การดำเนินนโยบายต่างประเทศกับปัญหาความมั่นคง." สราญรมย์ ๓๓ (๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖) หน้า ๑๗ - ๓๒.

_____ . "ความมั่นคงแห่งชาติกับนโยบายต่างประเทศ." สยามรัฐ (๒๘ มกราคม ๒๕๒๓) หน้า ๓.

ปาวลี สายพิรุณ. "อาเซียน: อุปสรรคในความร่วมมือด้านความมั่นคง." เอเชียปริทัศน์ ๒ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๒๔) หน้า ๑๑๑ - ๑๓๖.

ปิยศักดิ์ (นามแฝง). "ระหว่างนโยบายต่างประเทศกับการป้องกันผกค." ข่าวพาณิชย์ (๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๔) หน้า ๑, ๗, ๘.

เปรม ติณสูลานนท์, พลเอก. "คำบรรยายเรื่องความมั่นคงของชาติ." ผ่านศึกสาร (มกราคม - มีนาคม ๒๕๒๓) หน้า ๑๐ - ๒๑.

พงษ์ศานต์ พันจุลลาภ. "ท่าทีของสหรัฐอเมริกากับอนาคตของไทย." ๑ (เมษายน ๒๕๑๔)

หน้า ๔๔ - ๗๕.

พัน รัชแก้ว, นาวาเอก. "นโยบายต่างประเทศ ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕ กับความมั่นคงของชาติ."

ประชาชาติ (๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๔) หน้า ๘, ๑๑.

พันศักดิ์ วิญญรัตน์. "อะไรคือความมั่นคงของไทย." สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๑๐ (กรกฎาคม

๒๕๑๕)

ไพสันดี พรหมน้อย. "นโยบายที่ผิดพลาดกำลังได้รับการแก้ไข." มติชน (๑๑ เมษายน

๒๕๒๑) หน้า ๗.

ภูวคณ ทรงประเสริฐ. "การแผ่อำนาจของเวียดนามในกัมพูชา." เอเชียปริทัศน์ ๑

(ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๒๒) หน้า ๑ - ๒๓.

_____. "ความขัดแย้งในประเทศลาวหลังสงครามโลกครั้งที่สอง." วารสารรวมคำ

แหง ๖ (มีนาคม ๒๕๒๒) หน้า ๑๘ - ๓๔.

วิกรม คุ่มไพโรจน์. "ความเป็นมาในประวัติศาสตร์ของเส้นกั้นเขตแดนในลำน้ำโขง."

สราญรมย์ ๒๖ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔) หน้า ๓๓๗ - ๓๗๕.

วิวัฒน์ เตรษฐช่วย. "นโยบายต่างประเทศ: ทางสามแพร่งที่เลือกได้." ประชาธิปไตย

(๒๓ ตุลาคม ๒๕๑๘) หน้า ๕.

ศิระ ศิระพัฒน์. "นโยบายต่างประเทศของไทยหลังสงครามเวียดนาม ใครคือผู้กำหนดและ

จะกำหนดกันอย่างไร." สยามรัฐ (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖) หน้า ๕.

สมพงศ์ ชูมาก. "การกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทย." เอเชียปริทัศน์ ๑ (เมษายน

- มิถุนายน ๒๕๒๓) หน้า ๑ - ๒๐.

สายหยุด นกน้อย. "ประมวลข่าวสำคัญระหว่างประเทศในรอบปี ๒๕๑๙." สราญรมย์ ๒๗

(๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐)

สารสิน วีระผล. "ข้อพิจารณาภายในประเทศเกี่ยวกับนโยบายของประเทศไทยต่อกลุ่มประเทศอินโดจีน." สรณธรรมย์ ๓๓ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖) หน้า ๓๔ - ๔๑.

สาโรจน์ ชวนะวิรัช. "ท่าทีของไทยต่อวิกฤตการณ์อินโดจีน." เอเชียปริทัศน์ ๑ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๒๒) หน้า ๖๖ - ๗๓.

_____ . "แนวโน้มนโยบายต่างประเทศของไทย." เอเชียปริทัศน์ ๑ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๒๓) หน้า ๘๕ - ๙๐.

สิทธิ เสวตศิลา, พล.อ.อ. "แนวโน้มของนโยบายต่างประเทศ." สรณธรรมย์ ๓๓ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖) หน้า ๑ - ๗.

สุรชัย ศิริไกร. "การเปลี่ยนแปลงในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของอเมริกาและผลกระทบต่อนโยบายต่างประเทศของไทย." รัฐศาสตร์สาร ๓ (สิงหาคม ๒๕๑๔) หน้า ๑๐๓ - ๑๒๔.

เลวี แก้วคำ. "ความผิดซ้ำซากในกรณีไทยถูกกล่าวหาว่าล้วงลำน้ำของประเทศไทยเพื่อนบ้าน." ประชาธิปไตย (๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๔) หน้า ๔.

อรศรี งามวิทย์พงศ์. "นโยบายต่างประเทศที่เรียนที่ต้องสรุป." มติชน (๖ กันยายน ๒๕๒๓) หน้า ๖ - ๗.

อาจิต อุณหะนันท์. "ความขุ่นข้องดั้งเดิมยังมีอยู่ในอินโดจีนใหม่." ชาวไทย (๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๘) หน้า ๓, ๑๔.

อานันท์ ปันยารชุน. สัมภาษณ์, ประชาชาติ (๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๔) หน้า ๒-๓.

อรุณ ภาณุพงศ์. "การต่างประเทศกับด้านภายในประเทศ." สรณธรรมย์ ๒๖ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔) หน้า ๘๗ - ๑๐๔.

_____ . รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ. สัมภาษณ์, สยามรัฐ (๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๒) หน้า ๓.

อุษณีย์ ฉัตรานนท์. "ก้าวใหม่ของอาเซียน." รัฐศาสตร์สาร ๓ (มกราคม ๒๕๑๔)

เอกสาร

คำบรรยายเรื่อง "ความมั่นคงแห่งชาติกับนโยบายต่างประเทศ." โดย นาวาอากาศตรีประ
สงค์ ลุ่มศิริ รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ณ สถาบันเอเชีย คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๓.

รายงานการประชุมใหญ่ทางวิชาการ ครั้งที่ ๒ "การพัฒนากับความมั่นคงของชาติ" สมาคม
ไทย-อเมริกัน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒.

รายงานความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและลาว ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘ ของสำ
นักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารนิเทศ, กรม. "สรุปข่าวน่าสนใจ เรื่องสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและความ
สัมพันธ์กับเหตุการณ์ระหว่างประเทศไทย-ลาว."

เอกสารประกอบการสัมมนา "ปัญหาความมั่นคงชายแดนของไทย" จัดโดย สถาบันเอเชีย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔
พฤศจิกายน ๒๕๒๕.

เอกสารประกอบการสัมมนา "ปัญหาความมั่นคงแห่งชาติในทัศนะของผู้นำไทย" จัดโดย สภา
บันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๒๔ - ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๕.

เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง "การพัฒนาเศรษฐกิจกับความมั่นคงแห่งชาติ" จัดโดย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน ๒๕๒๕.

เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง "บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในด้านความมั่นคง
และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ" จัดโดย สถาบันการต่างประเทศ กระทรวง
การต่างประเทศ วังสราญรมย์ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖.

เอกสารวิชาการของสถาบันเอเชีย ลำดับที่ ๑๒ เรื่อง "ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ:
เอเชีย." ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย มิถุนายน ๒๕๒๔.

เอกสารวิชาการของสถาบันเอเชีย ลำดับที่ ๑๓ เรื่อง "กัมพูชา." เขียน อีระวิทย์, บรร
ณาธิการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กันยายน ๒๕๒๔.

สยามจดหมายเหตุ, ปีที่ ๑ - ๕, พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๓.

วิทยานิพนธ์

ศรัย ทองใหญ่. "ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยสมัยจอมพลสฤษดิ์
ธนะรัชต์ (พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๐๖)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗.

พันธุ์สุรย์ ลดาวัลย์, ม.ล. "ปัญหาลาว." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาความสัม
พันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

วันทนา ผาดินทุ. "การศึกษาเรื่องความเป็นกลาง: วิเคราะห์กรณีลาว."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

สมปอง สงวนวิชัยกุล. "ปัญหาการควบคุมผู้อพยพและผลกระทบต่อประเทศไทย: ศึกษา
เฉพาะกรณีศูนย์รับผู้อพยพจังหวัดหนองคาย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

สุรพันธ์ ทับสุวรรณ. "ความล้มเหลวของประชาธิปไตยในประเทศไทยระหว่าง ๑๔ ตุลา
คม ๒๕๑๖ ถึง ๖ ตุลาคม ๒๕๑๘." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการ
ปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

อาภรณ์ พุ่มนิคม. "ปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีนในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิท
ยาลัย, ๒๕๒๒.

สัมภาษณ์

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. องคมนตรี. สัมภาษณ์, ๑ กุมภาพันธ์; ๘, ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖.

ประสงค์ ลูนศิริ, น.ต. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ. สัมภาษณ์, ๓๑ มีนาคม
๒๕๒๖.

พิชัย รัตตกุล. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ. สัมภาษณ์, ๑๕ มีนาคม
๒๕๒๖.

สมพร กลิ่นพงษา. เลขานุการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท. สัมภาษณ์, ๑๐ ตุลาคม
๒๕๒๔.

เสถียร ปราโมช, ม.ร.ว. อดีตนายกรัฐมนตรื. สัมภาษณ์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖.

อานันท์ ปันยารชุน. อดีตปลัดกระทรวงการต่างประเทศ. สัมภาษณ์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖.

อุปติศร์ ปาจรียางกูร. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ. สัมภาษณ์,
๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖.

BIBLIOGRAPHY

Books

Adams, Nina S., and McCoy, Alfred W., eds. Loas: War and Revolution.
New York: Harper Colophon Books, 1970.

Barnett, Doak A. Communist China and Asia. London: Oxford University Press, 1960.

Bradley, William; Morrell, David; Szanton David; and Young, Stephen.
Thailand, Domino by Default ? The 1976 Coup and Implications for U.S. Policy. Papers in International Studies Southeast-Asia Series No. 46. Athens: Ohio University, 1978.

Burchett, Wilfred G. The Second Indochina War: Cambodia and Loas.
New York: Internaional Publisher Co. Ltd., 1970.

The Pentagon Papers. Vol II. Senator Gravel, ed.
Boston: Beacon Press, n.d.

Cole, Allen B. Conflict in Indochina and International Repurcussions: A Documentary History, 1945 - 1955. New York: Cornell University Press, 1956.

Crabb, Cecil V. American Foreign Policy in the Nuclear Age. New York: Harper & Row, 1965.

Darling, Frank C. Thailand and The United States. Washington D.C.: Public Affairs Press, 1965.

- Dommen, Arthur J. Conflict in Laos: The Politics of Neutralization. New York: Frederick A. Praeger Publishers, 1964.
- Frankel, Joseph. The Making of Foreign Policy: An Analysis of Decision Making. London: Oxford University Press, 1963.
- Gracia, Alfred de. The Elements of Political Science. New York: Alfred A. Knoph, 1952.
- Holsti, K.J. International Politics. A Framework for Analysis. New Jersey : Prentice-Hall, Inc, 1972.
- Knorr, Klaus. "National Security Studies: Scope and Structure of the Field." In National Security & American Society, pp. 5-16. Edited by Frank N. Trager, Philip S. Kroneuberg. Kansas: The University Press of Kansas, 1973.
- Mahajani, Usha. "U.S. Intervention in Laos and Its Impact on Laotian Relations with Thailand and Vietnam." In Conflict & Stability in Southeast Asia, pp. 237-274. Edited by M.W. Zacher and R. Stephen Milue. New York: Anchor Books, 1974.
- McNamara, R.S. The Essence of Security. London: Hodder & Stoughton, 1968.
- Morrison, C.E., and Suhrke, A. Strategies of Survival - The Foreign Policy Dilemmas of Smaller Asian States. New York: St. Martin's Press, 1978.
- Nuechterlein, Donald E. Thailand and the Struggle of Southeast Asia. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1965.

- Nuechterlein, Donald E. United States National Interests in a Changing World. Kentucky: The University Press of Kentucky, 1973.
- Pye, Lucian W. Aspects of Political Development. Boston: Little, Brown & Co., 1966.
- Rosenau, James N. ed. International Politics and Foreign Policy. New York: The Free Press, 1969.
- _____. Linkage Politics. New York: The Free Press, 1969.
- _____. The Scientific Study of Foreign Policy. New York: The Free Press, 1971.
- Shad, Liang Chi. Thailand's Foreign Policy: An Analysis of Its Evolution since World War II. Occasional Paper Series, No. 73, Institute of Humanities and Social Sciences, College of Graduate Studies, Nanyang Universities. July 1977.
- Toye, Hugh. Laos: Buffer Zone or Battleground. London: Oxford University Press, 1968.
- Viraphol, Sarasin. Direction in Thai Foreign Policy. Singapore: Singapore University Press for ISEAS, 1978.
- Whiting, Allen S. China Crosses the Yalu. Stanford: Stanford University Press, 1960.
- Zasloff, J.J., and Brown, MacAlister. "Laos since the Communist Victory." In Communist Indochina and U.S. Foreign Policy: Post War Realities. Boulder, Colorado: Westview Press, 1978.

Articles

Alpern, Stephen I. "Insurgency in Northeast Thailand: A New Cause for Alarm." Asian Survey (August 1975) pp. 684-692.

Brown, MacAlister, and Zasloff, Joseph J. "Laos in 1975: People's Democratic Revolution - Lao Style." Asian Survey (February 1976) pp. 193-199.

_____. "Laos 1974: Coalition Government Shoots the Rapids." Asian Survey (February 1975) pp. 174-183.

_____. "Laos 1976: Faltering First Steps Toward Socialism." Asian Survey (February 1977) pp. 107-115.

_____. "Dependency in Laos." Current History (December 1978) pp. 202-207.

_____. "Laos 1977: The Realities of Independence." Asian Survey (February 1978) pp. 164-174.

_____. "The Pathet Lao Moves Toward Reconciliation." Pacific Community (April 1975) pp. 421-434.

Chao Sopsaisana. "Laos After Viet-Nam." Pacific Community (July 1970) pp. 707-716.

Darling, Frank C. "Thailand in 1980's." Current History (December 1980) pp. 185-188, 195.

_____. "Thailand: Transitional Military Rule?" Current History (December 1978) pp. 208-211, 227.

Devillers, Phillipe. "Vietnam in Battle." Current History (December 1979) pp. 202-219.

Hiebert, Murray. "Socialist Transformation in Laos." Current History (December 1980) pp. 175-179, 194.

Neher, Clark D. "Stability and Instability in Contemporary Thailand." Asian Survey (December 1975) pp. 1112-1113.

Nuechterlein, Donald E. "The Concept of National Interest: A Time for New Approaches." Orbis (Spring 1979) pp. 73-92.

Porter, Gareth. "The Great Power Triangle in Southeast Asia." Current History (December 1980) pp. 161-164, 195.

Race, Jeffrey. "Thailand in 1974: A New Constitution." Asian Survey (February 1975) pp. 157-195.

Ramsay, Ansil. "Thailand 1979: A Government in Trouble." Asian Survey (February 1980) pp. 112-122.

Stuart-Fox, Martin. "Factors Influencing Relations Between the Communist Parties of Thailand and Laos." Asian Survey (April 1979) pp. 333-352.

Thesis

Chariwat Santaputra. "1973 - The Turning Point of Thai Foreign Affairs." Master's Thesis, Department of Social Sciences, University of Southampton, 1976.

Makata Ma, "Consequences of the Vietnam War on Thai Foreign Policy."

Master's Thesis, Department of Arts, California State University, 1980.

Surachai Sirikrai. "Thai-American Relations in the Laotian Crisis of 1960-1962." Ph.D Thesis, Department of Political Science, Graduate School, The State University of New York at Binghamton, 1979.

Other Materials

Far Eastern Economic Review, Asia Yearbook 1976-1980.

Keesing Contemporary Archives 1976-1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อนุสัญญาระหว่างสยามกับฝรั่งเศส

เพื่อวางระเบียบความเกี่ยวพันระหว่างสยามกับอินโดจีน

ลงนามกันณกรุงเทพร ฯ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันณกรุงเทพร ฯ

วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๐

คำปรารภ

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีโนทรปรารภณาเท่าเทียมกันที่จะให้ความเกี่ยวพันเฉพาะระหว่างกรุงสยามกับอินโดจีนได้รับประโยชน์ของบทบัญญัติแห่งหนังสือฉบับใหม่ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือ ซึ่งกรุงสยามกับฝรั่งเศสได้ลงนามกันณวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๓๕ นั้น โดยสมบูรณ์ที่สุดที่จะเป็นไปได้ ซึ่งได้ตกลงจะกระทำอนุสัญญาฉบับนี้ และจะดำเนินการภายในกำหนดเวลาสั้นที่สุดเพื่อเจรจาทำความตกลงบูรณการต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๒๖ และในโปรโตคอลติดท้ายหนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้วนี้ อันว่าด้วยการวางระเบียบความเกี่ยวพันระหว่างอินโดจีนกับกรุงสยาม และเพื่อการนี้จึงได้ทรงแต่งตั้ง และแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไตรทศประพันธ์ เสนาบดีว่าการต่างประเทศของพระองค์

ฝ่ายท่านประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น ท่านอาเล็กซังดร์ วาเรนน์ ผู้สำเร็จราชการแห่งอินโดจีนฝรั่งเศส

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาคกลงกันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งได้ทำกันในระหว่างเรpublicฝรั่งเศสกับพระราชอาณาจักรสยามลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ นั้น จะต้องเป็นอันใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันจะเพาะระหว่างกรุงสยามกับอินโดจีนโดยทุกประการที่ไม่ขัดกับอนุสัญญาฉบับนี้ ถ้ากับความตกลงต่าง ๆ อันได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ นับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๒

โดยที่ข้อ ๒ แห่งหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ ให้ประกันแก่กรุงสยามและอินโดจีนในอันจะรักษาและถ้อยที่ถ้อยเคารพต่อเขตแดนอันเป็นสามัญแก่ทั้งสองฝ่ายนั้น อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ปฏิญาณว่า ข้อ ๓ แห่งสัญญา ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๘๙๓ และข้อ ๖ แห่งอนุสัญญา ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๐๔ นั้น ให้เป็นอันยกเลิก

เพื่อปฏิบัติการตามบทสัญญาอันกล่าวไว้ในวรรคที่ ๒ ของข้อ ๒ แห่งหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ นั้น อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ได้ตกลงกันต่อไปอีก ดังนี้ คือ

๑. ในสองตอนของเขตแดนระหว่างกรุงสยามกับอินโดจีน ซึ่งแม่น้ำโขงเป็นแดนนั้น จะต้องมีแนวปลอดการทหารกว้างข้างละ ๒๕ กิโลเมตรจากเส้นเขตแดนนั้น

๒. ภายในแนวเขตนี้ กรุงสยามและอินโดจีนจะบำรุงกำลังพลถืออาวุธไว้ในอาณาเขตของตนได้ ก็เฉพาะแต่กำลังตำรวจเท่าที่จำเป็นสำหรับรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของมหาชนเท่านั้น

แต่ทว่า อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้แต่ละฝ่ายคงสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะเพิ่มกำลัง เช่นนี้ขึ้นได้ชั่วคราวเท่าที่จำเป็นสำหรับการที่ตำรวจจักต้องกระทำเป็นพิเศษ และทั้งสองฝ่ายสงวนไว้ซึ่งอำนาจภายในอาณาเขตของตนที่จะขนกองพลรบและเครื่องสัมภาระต่าง ๆ ซึ่งต้องการสำหรับการกระทำของตำรวจในเขตแขวงที่ใกล้เคียง ถ้าสำหรับการสงครามกับประเทศนอกอนุสัญญานี้ผ่านข้ามแนวเขตที่ปลอดการทหารนั้นได้ด้วย

ในที่สุด อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้แต่ละฝ่ายจะต้องได้รับอำนาจให้พักเครื่องปืนทหารที่

๓. ภายในแนวเขตที่ปลอดการทหารนั้น ห้ามมิให้มีค่ายมั่น ภาสสถานสำหรับการทหาร ฐานามบินสำหรับใช้เฉพาะประโยชน์ของกองทัพ ฐานคลังสำหรับเครื่องอาวุธ ฐานกระสุนปืน ฐานยุทธภัณฑ์ เว้นไว้แต่จะเพาะคลังสำหรับเก็บเครื่องสัมภาระที่ต้องใช้อยู่เสมอ และเชื้อเพลิง อันเป็นของจำเป็นสำหรับเครื่องบินทหารที่ไม่มีอาวุธนั้นจึงจะมีได้

สถานที่พักอาศัยของกำลังตำรวจตระเวนต่าง ๆ ในแนวเขตที่ว่านี้ นั้น พึงมีระเบียบการป้องกันสร้างไว้ได้เท่าที่ความต้องการตามปกติ สำหรับการรักษาความมั่นคงของที่นั้น ๆ

๔. แนวเขตปลอดการทหารที่กำหนดไว้ในวรรคหมายเลข ๑ ข้างบนนี้ นั้น จะต้องปักปันเขตกันโดยอาศัยความตกลงพิเศษ ซึ่งจะต้องเจรจาทำขึ้นในระวางกรุงสยามกับอินโดจีนโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้

ความตกลงที่ว่านี้จะต้องกำหนดประเภทและจำนวนพลและเครื่องอาวุธสำหรับกำลังตำรวจของประเทศแต่ละฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติตามภายในแนวเขตที่กล่าวมาแล้วนั้นด้วย

ความตกลงที่ว่านี้จะต้องกำหนดลักษณะการ ซึ่งภาคีฝ่ายที่เกี่ยวข้องนั้น จะพึงใช้อำนาจซึ่งได้ประสาทให้โดยตอนที่สองของวรรคหมายเลข ๒ ข้างบนนี้ นั้น ได้อย่างไรด้วย

ในที่สุด ความตกลงที่ว่านี้จะต้องวางระเบียบการพิเศษในเรื่องการเดินอากาศยานในแนวเขตที่ปลอดการทหารนั้น และจะเพาะอย่างยิ่งจะต้องวางลักษณะการที่ว่าอากาศยาน ทหาร ฐานอากาศยานพลเรือนของประเทศทั้งสองนี้ แต่ละฝ่ายจะบินข้ามเหนือลำแม่น้ำและร้อนลง และพักอยู่ในที่นั้น ได้อย่างไร

๕. ความตกลงพิเศษที่บัญญัติไว้นี้ นั้น "คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยามประจำแม่น้ำโขง" ซึ่งจะได้ตั้งขึ้นตามข้อ ๑๐ ข้างล่างนี้ จะต้องเป็นผู้คิดร่างขึ้น แล้วเสนอให้รัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องนั้นอนุมัติ

ข้อ ๓

เพื่อป้องกันมิให้มีข้อพิพาทอย่างใดในเรื่องเส้นเขตแดนในระวางกรุงสยามกับอินโดจีน ในตอนที่แม่น้ำโขงเป็นแดนนั้น อัครภาคีแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่า จะได้มีการกำหนดเส้นเขตแดนนั้นอย่างแน่นอนณะท้องที่ โดยความยินยอมพร้อมกันทั้งสองฝ่าย

เพื่อการนี้ เส้นเขตแดนตามลำแม่น้ำโขงนั้น มีบทวิเคราะห์ให้ชัดเจนต่อไปนี้ คือ

๑. ความลำแม่น้ำโขงในตอนที่ไม่แยกออกเป็นหลายสายเพราะเกาะนั้น ให้ถือร่องน้ำเป็น เส้น เขตแดนระหว่างกรุงสยามกับอินโดจีน

๒. ความลำแม่น้ำโขงในตอนที่ยังแยกออกเป็นหลายสาย เพราะมีเกาะซึ่งออกหากจากฝั่งสยามโดยมีกระแสลำน้ำไหลลพคอยู่ในระหว่างนั้นจะเป็นเวลาหนึ่งเวลาใดในขอบปีก็ตาม ให้ถือร่องน้ำของสายแยกที่ใกล้ฝั่งสยามที่สุดนั้น เป็น เส้น เขตแดน

๓. ในบันดาถิ่นที่ลำน้ำแยกซึ่งอยู่ใกล้กับฝั่งสยามที่สุดนั้น เช่นขึ้นด้วยทรายทับถม ฤๅดินแห้งขึ้นจนกระทั่งทำให้เกาะ ซึ่งแต่ก่อนอยู่ห่างจากฝั่งนั้น เชื่อมต่อกันเป็นผืนกับฝั่งนั้น ๆ ตามหลักนิยม เส้น เขตแดนจักต้องเดินตาม ร่องน้ำเดิมของสายลำน้ำแยกที่ขึ้นขึ้นด้วยทรายทับถม ฤๅได้ดินแห้งขึ้นนั้น แต่ทว่า ถ้าแม้มีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว จะต้องร้องขอต่อคณะข้าหลวงใหญ่ประจำแม่น้ำโขงให้พิจารณาแต่ละกรณีตาม เหตุการณ์ที่เป็นจริง และในกรณีเช่นนั้น คณะข้าหลวงใหญ่จะแนะนำให้ย้ายเส้นเขตแดนไปไว้ยังร่องน้ำที่อยู่ใกล้ที่สุดของลำแม่น้ำก็ได้ ถ้าหากวินิจฉัยเห็นว่า การย้ายเช่นนั้นเป็นอันพึงปรารถนา ดังเช่นที่ได้ตกลงกันแล้ว แต่บัดนี้สำหรับที่ดินต่าง ๆ ในลำแม่น้ำซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในวรรคต่อไปนี้

บันดาที่ดินในลำแม่น้ำซึ่งออกชื่อต่อไปนี้ เป็นอันเชื่อมตายตัวกับอาณาเขตสยาม คือ คอนเขียว, คอนเขียวน้อย, คอนน้อย, คอนยาด, คอนบ้านแพง, หาดทรายเพ-เร็นกุ่ม, คอนแวกกองดิน-เหนือและคอนสำโรง ซึ่งบางแห่งพึงนับได้ว่าเป็นส่วนของฝั่งฝ่ายสยาม และบางแห่งเป็นฉะเพาะขานเลนที่เกิดสะสมขึ้นและต่อเนื่องกับฝั่งสยามนั้นมากกว่า เป็นเกาะโดยแท้จริง

คนสังกัดชาติฝรั่งเศสที่อาศัยอยู่ ฤๅทำการเพาะปลูกอยู่ในบันดาที่ดินที่ระบุชื่อข้างบนบนี้ จะคงมีสัญชาติเดิมของตนต่อไป และถ้าหากว่าอยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายสยาม และบันดาหนังสือสัญญาซึ่งใช้อยู่นั้นแล้ว จะคงเสวยสิทธิในการอาศัยอยู่ ฤๅในการกรรมสิทธิ ฤๅในสักแต่ว่าการเพาะปลูกนั้นได้ต่อไป

คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสที่สยาม ประจำแม่น้ำโขงนั้นจะต้องได้รับมอบหมายให้จัดการกำหนด เส้น เขตแดนตามลำน้ำดังที่วิเคราะห์มาแล้วนี้ แต่หากมีข้อสงสัยไว้ว่าจะต้องได้รับอนุมัติแห่งรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องนั้น

การกำหนด เช่นว่านี้จะต้องรวมทั้งการเขียนเส้นเขตแดนลงในแผนที่ลำแม่น้ำโขงโดยมีกระเสียนมาตราส่วนหนึ่งในหมื่น กับทั้งจะต้องทำเครื่องหมายปัก เส้นเขตแดนไว้ตามลำแม่น้ำโขงในทุกตอนที่เห็นว่า เป็นการจำเป็นนั้นด้วย

ข้อ ๔

อัครภากิแห่งอนุสัญญาี้มีความปรารถนาที่จะให้ความ เกี่ยวพันทาง เศรษฐกิจในระ
วางอาณาเขตของทั้งสองฝ่ายให้ ผยแผ่โดยสววก จึงได้ยื่นยอมตกลงกันว่า การเดินเรือใน
ทางค้าขายนั้น แต่ละฝ่ายจะต้องกระทำไ้โดย เสรีภาพตลอดทั่วความกว้างของลำแม่น้ำโขง
ในทั้งสองตอนที่แม่น้ำนั้น เป็น เส้นเขตแดนในระวางกรุงสยามกับอินโดจีน

บทบัญญัติแห่งข้อ ๔ ของอนุสัญญา ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๐๔ นั้น เป็นอัน
คงไว้ช้อยู่ และรับความยินยอมในที่นี้

บริษัทเดินเรือในทางค้าขาย ซึ่งจะไปภายหน้าทางราชการของประเทศทั้งสองที่
ตั้งอยู่ชานฝั่ง แต่ละประเทศจักมอบอำนาจให้ใช้ เรือเดินตามลำแม่น้ำโขงตอนที่เป็น เส้นเขต
แดนได้นั้น จะต้องเป็นเฉพาะแก่บริษัทสยามฤาบริษัทอินโดจีนเท่านั้น

ข้อ ๕

คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยาม ประจำแม่น้ำโขงจะต้องได้รับมอบหมายให้พิจารณา
ณาว่าจะมีทางสามารถหาไม้อย่างไร ในอันจะแก้ไขระ เียบยการ เข้าถือที่ดิน ณะฝั่งขวาของ
แม่น้ำโขง ซึ่งกรุงสยามได้อนุญาตให้กรุงฝรั่งเศสเข้าถือตามความในข้อ ๖ แห่งหนังสือสัญญา
ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๘๙๓ และข้อ ๘ แห่งอนุสัญญา ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.
๑๙๐๔ นั้น

แต่ทว่า เป็นที่ตกลงกันแนบนี้ว่า ถ้าหากจะทำความตกลงพิเศษแล้ว และแก้ไข
ระ เียบยการปิดยบันของการอนุญาตให้ เข้าถือที่ว่มานี้แล้ว การแก้ไข เช่นว่านั้นจะเป็ยค เียบย
ประโยชน์ของทางราชการฝ่ายอินโดจีน ฤาประโยชน์ของคนสังกัดชาติฝ่ายนั้น ซึ่งมีอยู่ณวัน
ที่ทำความตกลงนั้นไม่ได้เป็นอันขาด อนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันจะเพาะอย่างย้งว่า ถ้าหากว่า
แก้ไขระ เียบยการให้ เข้าถือ เช่นว่านี้แล้ว รัฐบาลสยามรับรองว่าจะให้ความสววกสำหรับ
แต่งสรรค์ที่ดินฝั่งขวา และลู่ถือเอาฤาเข้าถือที่ดินนั้น ๆ ฐานเอกชนทุกอย่างทุกประการที่
จำเป็นสำหรับบริษัทอินโดจีนต่าง ๆ ที่ทำการเดินเรือ ฤาประกอบการพาณิชย์ตามลำแม่น้ำ
โขงนั้น

ข้อ ๖

โดยเหตุที่ตั้งแต่บัดนี้ต่อไป กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องมีส่วนในการสำรวจทางน้ำในดอน
ลำแม่น้ำโขงสองตอนที่เป็นเขตแดนนั้น อัครราชทูตแห่งอนุสัญญาได้ตกลงกันว่า ข้อ ๒ แห่งหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๙๔๓ นั้น ให้เป็นอันยกเลิกเสียโดยอนุสัญญาฉบับนี้

ฉะนั้น แต่ละฝ่ายจะต้องได้รับอำนาจเพื่อใช้เรือมีอาวุธ เดินไปมาตามลำแม่น้ำโขง
ในตอนที่ เป็นเขตแดน เพื่อการศุลกากรและการสำรวจสำหรับสืบจับนั้นได้

แต่ความตกลงพิเศษที่ว่าไว้ในข้อ ๒ แห่งอนุสัญญานี้ นั้น จะต้องกำหนดจำนวนชนิด
และขนาดระวางของเรือมีอาวุธเช่นว่านี้ และกำหนดเครื่องอาวุธอย่างมากประจำเรือ
ด้วย

ตามลำแม่น้ำโขงทั้งสองตอนที่เป็นเขตแดนระวางกรุงเทพมหานครกับอินโดจีนนั้น คนสัง
กัษชาติของประเทศทั้งสองจะต้องมีสิทธิที่จะจับสัตว์น้ำได้ตลอดทั่วความกว้างของแม่น้ำ แต่
จะต้องใช้แต่เครื่องมือที่ลดยุทธ เครื่องจับปลาซึ่งใช้หอดทิ้งด้วยมือเท่านั้น

เครื่องจับสัตว์น้ำที่เป็นเครื่องอยู่กับที่นั้นจะใช้ในแถบน่านน้ำของฝ่ายใด ก็ต้องเป็น
คนสังกัษชาติของประเทศที่เป็นเจ้าของแถบน่านน้ำของฝ่ายนั้นเท่านั้น ซึ่งจะพึงใช้ได้

ที่ปากน้ำของแควต่าง ๆ นั้น สิทธิในการจับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำนั้น ๆ จะต้องสงวน
ไว้สำหรับคนสังกัษชาติของประเทศที่เป็นเจ้าของฝั่งปากที่เกี่ยวข้องนั้นฝ่ายเดียว และเขต
ที่จะจับสัตว์น้ำในลำน้ำกว้างขวางออกไปได้เพียงไรนั้น คณะข้าหลวงใหญ่ประจำแม่น้ำโขง
จะต้องเป็นผู้กำหนดตามลักษณะท้องที่และในกรณีหนึ่ง ๆ โดยจะเพ...

ข้อ ๘

อัครราชทูตแห่งอนุสัญญาได้ตกลงกันว่า เพื่อรักษาประโยชน์ของแต่ละฝ่ายไว้ให้มั่นคง
จะทำความตกลงพิเศษ เพื่อวางระเบียบการใช้และการแย่งน้ำในลำแม่น้ำโขงตอนที่เป็น
เขตแดนนั้น เพื่อสำหรับประโยชน์ในการเกษตรกรรม, อุตสาหกรรม, การพาณิชย์กรรม
จะเพาะอย่างยิ่งสำหรับการชลน้ำและการทำแรงไฟฟ้า

ข้อ ๘

ในส่วนการโยธาสำหรับบำรุงรักษาและประกอบแต่งลำแม่น้ำโขงให้เป็นทางน้ำสำหรับเดินเรือได้ในสองตอนที่เป็นเขตแดนนั้น เป็นอันตกลงกันว่า คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยาม ประจำแม่น้ำโขง จะต้องได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เรียบเรียงข้อบังคับ ซึ่งจะวิเคราะห์ข้อข้อที่ว่าต่อไปภายหน้า ประเทศทั้งสองจะต้องช่วยกันพิจารณาและกระทำ และออกค่าใช้จ่ายในการโยธา นั้น ๆ อย่างไร จนกว่าทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้ตกลงใช้ข้อบังคับเช่นว่านี้ไว้ ให้เป็นอันคงใช้ระเบียบการซึ่งใช้อยู่ในเวลานี้ต่อไป

คณะข้าหลวงที่กล่าวมาแล้วนี้ จะต้องมียोजनाสำหรับที่จะแนะนำรัฐบาลทั้งสองฝ่ายในเรื่องกระทำการโยธาต่าง ๆ ซึ่งคณะข้าหลวงเห็นว่าจะ เป็นประโยชน์ ถ้าจำเป็นเพื่อบำรุงรักษา และกระทำให้ลำแม่น้ำโขงเป็นทางเดินเรือได้ดียิ่งขึ้น อนึ่ง จะร้องขอให้คณะข้าหลวงนั้นออกความเห็นในกำหนดการโยธาอย่างเดียวกันนี้ที่ภาคทั้งสองซึ่งเกี่ยวข้อง จะได้ส่งมาให้พิจารณานั้นก็ได้

ข้อ ๑๐

จะต้องตั้งคณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยามประจำแม่น้ำโขงขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนข้าราชการฝ่ายสยามและฝ่ายอินโดจีนเท่ากัน เป็นตัวข้าหลวง

นอกจากหน้าที่ ๆ อำนวยไว้ในข้อ ๒, ๓, ๔, ๖ และ ๘ แห่งอนุสัญญาฉบับนี้ คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยามประจำแม่น้ำโขงจะต้องได้รับมอบหมายโดยนัยทั่วไป ให้เป็นธุระดูแลให้การเป็นไปตามความตกลงพิเศษต่างๆ อันเกี่ยวกับบริเวณพรมแดน และพิจารณาปัญหาทุกอย่างอันเกิดขึ้นจากการใช้ระเบียบใหม่ในบริเวณนั้น และจะเพาะอย่างอื่นจะต้องออกความเห็นในกรณีเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นเนื่องด้วยเส้นเขตแดนตามลำแม่น้ำนั้น และคณะข้าหลวงนี้จะแนะนำวิธีการใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการปรองดองระงับปัญหาอันเกี่ยวกับสิทธิในการปลูก เพาะที่คนสังกัดชาติของประเทศทั้งสองยอมให้อยู่อย่างไม่มีกิจลักษณะในที่ดินในท้องแม่น้ำนั้นก็ได้ แต่ในกรณีทุกเรื่องไปจะเป็นอันตกลงตามคำแนะนำของคณะข้าหลวงนั้นได้ ก็ต้องอาศัยอนุมัติของรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องให้อนุมัติด้วยกัน และให้เป็นลายลักษณ์อักษร

อนึ่ง คณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยามประจำแม่น้ำโขงนี้จะต้องมีหน้าที่ ๆ จะนำข่าวคราวที่เป็นประโยชน์ทุกอย่างส่งให้รัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องนั้นทราบ และจะต้องดำริเรียบเรียงข้อบังคับทุกอย่างที่จำเป็น เพื่อจะยังการตำรวจฝ่ายการเดินเรือ, ฝ่ายการสุขภาพ และฝ่ายการสืบจับในบริเวณพรมแดนนั้น ให้เป็นไปโดยลักษณะที่เป็นความร่วมมือกันกระทำการอย่างดีที่สุด ข้อบังคับเช่นนี้จะบัญญัติโทษในการล่วงละเมิดนั้นก็ได้ และรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ข้อบังคับนั้นเป็นอันลงมือใช้ในเวลาเดียวกันเมื่อทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยินยอมพร้อมกันในเรื่องข้อบังคับนั้นแล้ว

กรุงสยามกับอินโดจีนจะต้องเจรจากันโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ เพื่อทำความตกลงสำหรับตั้งคณะข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศส-สยามประจำแม่น้ำโขง และสำหรับวางข้อบังคับระเบียบการแห่งคณะข้าหลวงนั้น ความตกลงอันนี้จะต้องกำหนดโดยจำนองแห่งอนุสัญญาที่ว่า คณะข้าหลวงที่ว่านั้นจะพึงมีระเบียบการและจะพึงดำเนินการโดยลักษณะข้อไขสถานใด

ข้อ ๑๑

โดยอนุวัติตามบทบัญญัติแห่งโปรโตคอลติดท้ายหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ นั้น อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องเจรจากันโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ เพื่อทำความตกลงจะเพาะการสำหรับกำหนดฐานะของคนในบังคับสยามในอินโดจีนให้เป็นการแน่นอนสิ้นเชิง

ความตกลงที่ว่าจะต้องอนุโลมตามบทบัญญัติในหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ ซึ่งวางระเบียบฐานะของชาวอินโดจีนในกรุงสยามนั้น โดยมากที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ และโดยจำนองอย่างยุติธรรมเพื่อจะให้ถ้อยทีถ้อยไต่รับประโยชน์เสมอกัน และอัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันตั้งแต่บัดนี้สืบไปว่าจะพิทักษ์รักษาไว้เต็มบริบูรณ์ ซึ่งอิทธิพลของรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้องในการวางข้อบังคับสำหรับการอพยพของชาวต่างประเทศเข้าไปในอาณาเขตของแต่ละฝ่าย

อนึ่ง เป็นที่ตกลงกันตั้งแต่บัดนี้สืบไปด้วยว่า คนเดินทางที่เป็นสัญชาติสยามซึ่งเข้าไปในอินโดจีนเพื่ออยู่ไม่เกินสามเดือนนั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่คนสัญชาติที่โปรตุเกสให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับกายตัวและการคุ้มครองทรัพย์สินของตน

ข้อ ๑๒

เพื่อยังความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างทางราชการฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจของแต่ละฝ่ายในการปราบปรามการอุกฉกรรจ์ และการกระทำผิดต่าง ๆ ตลอดทั่วพรมแดนทางบกและทางน้ำระวางทั้งสองฝ่ายให้ได้ผลดียิ่งขึ้นนั้น กรุงเทพมหานครกับอินโดจีนจะต้องทำความตกลงฉะเพาะการณ์ เพื่อแก้ไขและเพิ่มเติมคำสั่งซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ตกลงพร้อมกันออกให้ไว้แล้วแก่เจ้าพนักงานของประเทศทั้งสอง ในชวบปี พ.ศ. ๑๙๒๐ นั้น

ข้อ ๑๓

อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่าจะเจรจาทำอนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในระวางกรุงเทพมหานครกับกรุงฝรั่งเศสโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นได้ และจะต้องให้เป็นอันใช้ได้สำหรับอินโดจีนด้วย

ข้อ ๑๔

อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ตกลงกันว่า ความตกลงเรื่องศุลกากรและการค้าขายตามที่บัญญัติไว้ในวรรค ๕ แห่งโปรโตคอลติดท้ายหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ นั้น จะต้องยกเลิกบทบัญญัติในข้อ ๕ แห่งหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๘๙๓

ความตกลงที่ว่านี้จะต้องตั้งบทบัญญัติทุกอย่างที่จะเป็นประโยชน์ในการให้ความสะดวกสำหรับปราบปรามการค้าเถื่อน และจะเพาะอย่างยิ่งสำหรับปราบปรามการค้าฝิ่นเถื่อนตามพรมแดนระวางกรุงเทพมหานครกับอินโดจีน

ข้อ ๑๕

โดยเหตุที่ข้อสัญญาซึ่งต่างฝ่ายต่างได้ให้ไว้ต่อกันดังที่บรรยายในวรรคที่ ๑ ของข้อ ๗ และวรรคที่สี่ของข้อ ๘ และข้อ ๙ แห่งอนุสัญญา ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๐๔ นั้นไม่เป็นอันประกอบตามความต้องการและความสามารถที่กรุงเทพมหานครและอินโดจีน จะเผยแผ่ในทางเศรษฐกิจต่อไปได้นั้น อัครราชทูตแห่งอนุสัญญาทั้งสองจึงปฏิญาณว่า บทบัญญัติที่ว่ามาแล้วข้างต้นแห่งอนุสัญญาที่ว่านั้น เป็นอันยกเลิกเสียแล้ว

ทั้งสองฝ่ายตกลงกันต่อไปว่า กรุงสยามกับอินโดจีนจะต้องยินยอมพร้อมกันวางโครงการสำหรับร่วมมือกันทำการเผยแพร่ทางคมนาคม และการเกี่ยวพันต่อกันโดยทางถนน, ทางรถไฟ, ทางทะเล, ทางแม่น้ำ, ทางอากาศ, ทางโทรเลข, ทางวิทยุโทรเลข และทางไปรษณีย์ในระวางประเทศทั้งสอง

โครงการสำหรับกิจการอันเป็นประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่ายนี้ เมื่อภายหลังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นเป็นการสมควรที่จะกระทำเช่นนั้นแล้ว ก็จะต้องแก้ไขและทำให้บริบูรณ์

ข้อ ๑๖

บันดาบทบัญญัติทั้งปวงแห่งหนังสือสัญญาและความตกลงที่ได้ทำไว้ในระวางกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศสก่อนหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ ซึ่งไม่ต้องกันโดยอย่างใดกับบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ เป็นอันยกเลิกทั้งสิ้น

แต่ทว่า บันดาความเกี่ยวพันซึ่งจะต้องเป็นท้องเรื่องของความตกลงบูรณาการต่างต่างที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้นั้นจะต้องเป็นอันคงอยู่ในบังคับของบทบัญญัติที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อน ฤฯของบทบัญญัติซึ่งได้ตั้งขึ้นแทนโดยหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕ นั้น จนกว่าจะถึงวันที่ลงมือใช้ความตกลงนั้น ๆ

ข้อ ๑๗

อนุสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้อยู่ชั่วกำหนดเวลาสิบปี ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือ ซึ่งได้ทำในระวางกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศส ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕

ถ้าภายในสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดเวลาที่ว่าไว้นี้ อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกอนุสัญญาฉบับนี้แก่อีกฝ่ายหนึ่งแล้ว อนุสัญญานี้จะต้องเป็นที่บังคับต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อัครราชทูตแห่งอนุสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกอนุสัญญานี้

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยบังชัชวว่า การบอกเลิกสัญญาเช่นว่านี้ จะมีผลพื้นบทสัญญาข้อใด ๆ ที่ได้บอกเลิกเสียแล้ว โดยความตกลงก่อน ๆ ฤฯโดยอนุสัญญาฉบับนี้ ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้นไม่ได้เลย

ข้อ ๑๘

อนุสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงเทพฯ ภายในระยะเวลาสั้นที่สุดที่จะกระทำได้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในอนุสัญญานี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศสและกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ยี่สิบห้าของเดือนที่ห้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่ยี่สิบห้า สิงหาคม พุทธศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) ไตรทศประพันธ์

(ลงนามและประทับตรา)

วา เรนน์

ภาคผนวก ข

แถลงการณ์ร่วม

ตามคำเชิญของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คณะผู้แทนไทยซึ่งมี ฯพณฯ พิชัย รัตตกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะ ได้เดินทางมาเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๔

คณะผู้แทนไทยได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากคณะผู้แทนลาว ซึ่งมี ฯพณฯ พูน สีปะเสิด รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะ

คณะผู้แทนไทยได้เข้าเยี่ยมคำนับ ฯพณฯ ไกรสอน พมวิทาน นายกรัฐมนตรี ซึ่งได้ให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง และในโอกาสนี้ได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ด้วยอัธยาศัยไมตรี

คณะผู้แทนไทยและคณะผู้แทนลาวได้มีการปรึกษาหารือกันในปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนทั้งสองประเทศ การเจรจาได้ดำเนินไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ทั้งสองฝ่ายได้เห็นพ้องกันว่า ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นบ้านพี่เมืองน้อง ซึ่งมีสายสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์กันมาช้านาน ไม่มีผู้ใดจะสามารถแบ่งแยกจากกันได้ อย่่างไรก็ดี หลังจากประเทศลาวได้รับการปลดปล่อยเป็นเอกราชอย่างสมบูรณ์ และได้สถาปนาระบอบสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวขึ้นแล้ว สัมพันธไมตรีและการร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาวควรดำเนินบนพื้นฐานใหม่ โดยยึดหลักการการอยู่ร่วมกันโดยสันติ กล่าวคือ

- การเคารพในเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนซึ่งกันและกัน
- การเคารพในสิทธิที่จะดำรงอยู่โดยปราศจากการแทรกแซงและการคุกคามจากภายนอก
- ไม่แทรกแซงในกิจการภายในซึ่งกันและกัน
- การระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีตามกฎหมายระหว่างประเทศตามพื้นฐานแห่งความเสมอภาค
- ละเว้นจากการคุกคามหรือใช้กำลังต่อกัน และจะไม่ยินยอมให้ผู้อื่นใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพ เพื่อแทรกแซงคุกคาม หรือรุกรานประเทศอื่น ๆ ไม่ว่าในรูปใด

ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันว่า แม่น้ำโขง เป็นสิ่งที่ตกทอดมาแต่โบราณกาลของประชาชนของทั้งสองฟากฝั่ง ซึ่งย่อมมีสิทธิที่จะใช้ลำนํ้าโขงเพื่อการสัญจรร่วมกันและเพื่อการทำมาหากินของตน ฉะนั้น ทั้งสองฝ่ายจึงจะพยายามหาวิธีการเพื่อให้แม่น้ำโขงนี้เป็นแม่น้ำแห่งสันติภาพ และมีตราภาพอย่างแท้จริง

เพื่อแสดงเจตนาอันดีและความจริงใจ ฝ่ายไทยรับที่จะดำเนินการในอันที่จะให้มีการเปิดจุดผ่านแดนอีก ๒ - ๓ จุด เพิ่มขึ้นจากที่เปิดอยู่แล้วในปัจจุบัน ฝ่ายลาวแสดงความชื่นชมในเจตนาดี และความจริงใจของฝ่ายไทย ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประชาชนของทั้งสองประเทศในการไปมาหาสู่ การค้าขาย ตลอดจนการร่วมมือในด้านอื่น ๆ ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ใหม่ และเป็นไปตามมาตรการควบคุม ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันกำหนดต่อไป เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยของทั้งสองประเทศ

เพื่อแสดงถึงเจตนาอันดีและความจริงใจเป็นการตอบแทน ฝ่ายลาวได้ตกลงที่จะปล่อยตัวราษฎรไทยที่ได้กระทำผิดกฎหมายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งได้ถูกจับกุมคุมขังอยู่ในลาวมาถึงปัจจุบันคืนให้แก่ฝ่ายไทยโดยเร็ว

ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันที่จะส่งเสริมการค้าขายระหว่างกันตามวิธีการที่จะได้ตกลงกันต่อไป และเพื่อที่จะกระชับมิตรภาพและความเป็นบ้านพี่เมืองน้องอย่างแท้จริง

ฝ่ายไทยจึงจะอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนให้แก่ลาวตามระเบียบการ ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะปรึกษาหารือกันต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการแห่งความสัมพันธ์ และการร่วมมือที่ได้ตกลงกันข้างต้น และเพื่อที่จะแก้ไขและป้องกันปัญหา และอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นตามชายแดนทั้งสองฝ่าย เห็นชอบที่จะให้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสมเป็นครั้งคราว โดยคำนึงถึงความเป็นบ้านพี่เมืองน้อง มิตรภาพ ความเสมอภาค และผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย

คณะผู้แทนไทยขอบคุณและทราบบ้างในไมตรีจิตมิตรภาพของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นตลอดระยะเวลาที่ได้มาเยือนประเทศลาว ในโอกาสนี้ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย ได้เชิญ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้ไปเยือนประเทศไทย ซึ่ง ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศลาว ได้รับคำเชิญด้วยความยินดี ส่วนกำหนดวันนั้น ทั้งสองฝ่ายจะได้หารือกันต่อไป

ทำขึ้น เป็นภาษาไทยและภาษาลาว ทั้งสองภาษาใช้ได้เท่าเทียมกัน

เวียงจันทน์ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๔

ฝ่ายราชอาณาจักรไทย

ฝ่ายสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(พิชัย รัตตกุล)

(พูน สีปะเสิด)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ

๓ สิงหาคม ๒๕๑๔

ภาคผนวก ค

แถลงการณ์ร่วมระหว่าง

ฯพณฯ พูน สีปะเสิด รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

และ

ฯพณฯ ดร.อุปติศรี ปาจรียงกูร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งราชอาณาจักรไทย
ในโอกาสการเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อสันถวไมตรี
ของคณะผู้แทนรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๑

คณะผู้แทนรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นำโดย ฯพณฯ พูน สีปะเสิด รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มาเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อสันถวไมตรี ความคำเชิญของรัฐบาลไทย ระหว่างวันที่ ๒๒ ถึงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๑

ในระหว่างการเยือน ฯพณฯ พูน สีปะเสิด ได้เข้าเฝ้า ฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระตำหนักจักรลดาภิเษก กรุงเทพมหานคร

ฯพณฯ พูน สีปะเสิด และคณะ ได้เข้าพบ ฯพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย ฯพณฯ นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ รองนายกรัฐมนตรี และ ฯพณฯ ดร.อุปติศรี ปาจรียงกูร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ฯพณฯ พูน สีปะเสิด และคณะ ได้เยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และ แหล่งอุตสาหกรรมทางเกษตรบางแห่งในจังหวัดใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร

ฯพณฯ พูน สีปะเสิด ได้เจรจากับ ฯพณฯ ดร.อุปติศรี ปาจรียงกูร ในการนี้ ฝ่ายลาวมี ฯพณฯ สิงคโปร์ สีโคตรจุนมลี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงโยธาและขนส่ง และ

เจ้าหน้าที่อาวุโสอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย ฝ่ายไทยมี ฯพณฯ นายวงศ์ พลนิกร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ฯพณฯ นายประสงค์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และเจ้าหน้าที่อาวุโสอื่น ๆ จากสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ เข้าร่วมด้วย

การเจรจาได้ดำเนินไปอย่างตรงไปตรงมาภายใต้บรรยากาศแห่งไมตรีจิตอันสนิทสนมฉันพี่น้อง

ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง รวมทั้งสถานการณ์ทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นว่า สถานการณ์ปัจจุบันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่ง อื้ออำนวยการพัฒนาความสัมพันธ์ที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกัน

ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างบรรดาประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น เป็นหน้าที่ของประเทศที่มีปัญหาอยู่ระหว่างกันที่จะหาทางแก้ไขปัญหานั้นกันเองโดยตรงและโดยสันติวิธี ปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก และเป็นไปตามหลักการแห่งการเคารพเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนซึ่งกัน การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกันบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน อันจะเป็นการสอดคล้องกับความปรารถนาที่จะให้มีสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้

ทั้งสองฝ่ายมีความเชื่อมั่นดีที่เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองได้คืบหน้าไปในทางดีขึ้นเป็นลำดับ ในระยะที่ผ่านมา ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันลงนามความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ ได้เห็นพ้องคณะกรรมการแม่น้ำโขงชั่วคราว ได้ปรับความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเข้าสู่ระดับปกติ และอื่น ๆ และหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นการสร้างอนาคตอันดีให้แก่การขยายความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างบรรดาประเทศที่อยู่สองฝั่งแม่น้ำโขง และบรรดาประเทศอื่น ๆ ในเขตนี้ และทั้งเป็นการเกื้อหนุนต่อการปกปักรักษาและส่งเสริมสันติภาพอีกด้วย

ทั้งสองฝ่ายยืนยันความปรารถนาและความมุ่งมั่นอย่างแท้จริงที่จะกระชับและพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่ง ๆ ขึ้นไปบนพื้นฐานของแถลงการณ์ร่วมที่ได้กระทำระหว่างกัน ณ นครเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๘ และบนพื้นฐานแห่งสายสัมพันธ์อันใกล้ชิดสนิทสนมฉันพี่น้องระหว่างประชาชนของประเทศทั้งสองที่มีมาแต่โบราณกาล ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ยืนยันด้วยว่า ระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจในแต่ละประเทศเป็นกิจการภายในของประเทศนั้นโดยเฉพาะ และความแตกต่างในระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจของราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่เป็นอุปสรรคใด ๆ ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ และความร่วมมือฉันบ้านพี่เมืองน้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศทั้งสองในอนาคต

ในกรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นตามพรมแดน ทั้งสองฝ่ายจะดำเนินการอันเหมาะสมเพื่อสั่งการให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องของตนพบปะหารือกันในเวลาอันควร เพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดระหว่างกันและหาทางป้องกันแก้ไข

ทั้งสองฝ่ายยินดีที่จะให้มีการขยายการค้าระหว่างประเทศทั้งสองให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีความคล่องตัว และให้การส่งสินค้าผ่านแดนเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และในราคาที่เป็นธรรม

ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะตั้งคณะผู้แทนของแต่ละฝ่ายเพื่อเจรจาการค้าระหว่างรัฐต่อรัฐ และรัฐต่อเอกชน และพิจารณาปัญหาการส่งสินค้าผ่านแดน ตลอดจนการทำความตกลงการค้าระหว่างกันบนพื้นฐานของความเสมอภาค มิตรภาพ และการมีประโยชน์ร่วมกัน

ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่า การเปิดจุดผ่านแดนไทย-ลาว เพิ่มขึ้นจะช่วยอำนวยความสะดวกต่อความเพียรพยายามในอันที่จะเพิ่มพูนการค้าและขยายการติดต่อระหว่างกันด้วยเหตุนี้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงเปิดจุดผ่านแดน มุกดาหาร (ประเทศไทย) - สุวรรณเขต (ประเทศลาว) และจะพิจารณาเปิดจุดผ่านแดนแห่งอื่นตามที่จะได้มีการหารือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายต่อไป

เพื่อให้แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำแห่งสันติภาพและมิตรภาพ และเป็นประโยชน์แก่พี่น้องทั้งสองฝั่ง ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะให้ความสะดวก ความปลอดภัย และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ในการขนส่ง และการสัญจรไปมาในลำแม่น้ำโขง ตลอดจนร่วมกันปรับปรุงเส้นทางคมนาคม
ในลำแม่น้ำโขงและพิจารณาเรื่องการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงในด้านอื่น ๆ อีกด้วย

ทั้งสองฝ่ายชื่นชมต่อผลในทางสร้างสรรค์อันเกิดจากการเยือนประเทศไทย เพื่อ
สันถวไมตรีของ ฯพณฯ ชุน สีปะเสียด และคณะ และเชื่อมั่นว่าการเยือนครั้งนี้ ได้ช่วยกระ
ชับและเพิ่มพูนความสัมพันธ์ และความร่วมมือฉันพี่น้องระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณ
รัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ฯพณฯ ชุน สีปะเสียด แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อรัฐบาลแห่งราชอาณาจักร
ไทย และพี่น้องประชาชนชาวไทยที่ได้ให้การต้อนรับ ฯพณฯ และคณะ อย่างอบอุ่น ด้วยไม
ตรีจิตและความปรารถนาดีตลอดระยะเวลาการเยือนประเทศไทย

กรุงเทพมหานคร

๒๕ มีนาคม ๒๕๒๑

ภาคผนวก ง

แถลงการณ์ร่วม

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

-----

๑. ตามคำเชิญของ ฯพณฯ โกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี แห่งราชอาณาจักรไทย ได้เดินทางมาเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๒

๒. ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย และคณะ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและสมเกียรติจากรัฐบาลและประชาชนลาว

๓. ในระหว่างการเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ สุพานวง ประธานประเทศ และประธานสภาประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจาก ฯพณฯ ประธาน ฯ

๔. ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมด้วยคณะ ได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ประวัติศาสตร์ แหล่งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมบางแห่งในเขตนครเวียงจันทน์ และบริเวณใกล้เคียง และได้รับการต้อนรับด้วยความชื่นชมยินดีจากเจ้าหน้าที่ และประชาชนในสถานที่ดังกล่าว

๕. ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เข้าพบและปรึกษาหารือกับ ฯพณฯ โกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในการปรึกษาหารือครั้งนี้

คณะฝ่ายไทยประกอบด้วย

ฯพณฯ ดร.อุปคิษฐ์ ปาจรียางกูร

ฯพณฯ พลเอก สุรกิจ มัยลาภ

ฯพณฯ พลเอก เล็ก แนวมาลี

ฯพณฯ นายปรีดา กรรณสูต

ฯพณฯ นายเกษม จาติกวณิช

ฯพณฯ พลเอก ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ฯพณฯ พลเรือเอก อมร ศิริกายะ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ฯพณฯ นายปรก อัมระนันท์

พลเอก เสริม ณ นคร

ฯพณฯ นายเศรษฐ์ เทราบัตย์

คณะฝ่ายลาวประกอบด้วย

ฯพณฯ สีสะหวาด แก้วบุญพันธ์

ฯพณฯ สนั่น สุทธิจักร

ฯพณฯ ไมสุก ไชสมแพง

ฯพณฯ ไมจันตาน

ฯพณฯ สีชนะ สีสาน

ฯพณฯ คำผาย บุษผา

ฯพณฯ ทองสรวัด ไชคำพิฑู

ฯพณฯ คำอ้วน บุษผา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โยธาธิการ
และขนส่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงภายใน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแถลงข่าวโฆษณาการ
วัฒนธรรม และท่องเที่ยว

รัฐมนตรีผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
และชลประทาน

ฯพณฯ คำมา พมกอง

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
และการค้า

ท่าน เพ้า ทิมพะจัน

ผู้ว่าการนคร เวียงจันทน์

ฯพณฯ วันทอง แสงเมือง

เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประจำราชอาณาจักรไทย

๖. การพบปะหารือได้ดำเนินไปท่ามกลางบรรยากาศแห่งความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และด้วยไมตรีจิตมิตรภาพอันดียิ่ง

๗. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แจ้งให้แต่ละฝ่ายทราบถึงความเป็นไปของสถานการณ์ในประเทศของตน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางและตรงไปตรงมา เพื่อส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

๘. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ทบทวนพัฒนาการแห่งความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นับตั้งแต่ได้มีแถลงการณ์ร่วมไทย-ลาว ฉบับลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๔ ณ นครเวียงจันทน์ และฉบับลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๑ ณ กรุงเทพมหานคร ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองแสดงความพึงพอใจที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาว ได้พัฒนาก้าวหน้าไปเป็นอย่างมากบนมูลฐานของแถลงการณ์ร่วมไทย-ลาว ทั้งสองฉบับดังกล่าว

๙. ด้วยความตระหนักถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นซึ่งมีมาแต่โบราณกาลระหว่างประชาชนไทยและลาว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ยืนยันที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยยึดถือและปฏิบัติตามหลักการที่ได้ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วม ฉบับลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๔ โดยเคร่งครัด กล่าวคือ

- เคารพเอกราช อธิปไตย และบูรณะภาพแห่งดินแดนของกันและกัน
- เคารพสิทธิของแต่ละประเทศที่จะดำรงคงอยู่ โดยปราศจากการแทรกแซง และการคุกคามจากภายนอก
- ไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน ทั้งละเว้นการดำเนินการบ่อนทำลายต่อกัน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

- ระวังข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีตามกฎหมายประชาชาติ บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค
- ละเว้นการคุกคาม หรือใช้กำลังต่อกัน และจะไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพเพื่อแทรกแซง คุกคาม หรือรุกรานประเทศอื่นไม่ว่าในรูปใด

๑๐. อาณา นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ให้คำมั่นว่า แต่ละฝ่ายจะไม่ยอมให้มีการใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพเพื่อแทรกแซง คุกคาม รุกราน หรือบ่อนทำลายอีกฝ่ายหนึ่งไม่ว่าในรูปใด

๑๑. อาณา นายกรัฐมนตรีทั้งสองยืนยันเจตจำนงของทั้งสองฝ่ายที่จะดำเนินการต่าง ๆ อันจะส่งผลให้แม่น้ำโขงส่วนที่เป็นพรมแดนระหว่างประเทศทั้งสอง เป็นแม่น้ำแห่งสันติภาพ มิตรภาพ และให้ประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง เพื่อการนี้ อาณา นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ตกลงว่า

- ๑๑.๑ แต่ละฝ่ายได้ดำเนินการมาตรการที่มีผลจริงจัง เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกัน และเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ และที่อาจเกิดขึ้นโดยสันติวิธี ด้วยการพบปะเจรจากันบนมูลฐานของความเป็นธรรม ความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในระดับรัฐบาลของประเทศทั้งสอง และในระดับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
- ๑๑.๒ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ชายแดนของทั้งสองประเทศพบปะกันบ่อยครั้ง เพื่อปรึกษาหารือและวางมาตรการที่จะส่งเสริมการค้าขาย การติดต่อและการสัญจรไปมาในแม่น้ำโขงให้เป็นไปโดยสะดวกและปลอดภัยแก่ประชาชนของประเทศทั้งสอง
- ๑๑.๓ เพื่อให้แม่น้ำโขงเป็นประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนทั้งสองฝั่งสมดังเจตนารมณ์แห่งแถลงการณ์ร่วมไทย-ลาว ฉบับลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๑ ในกรณีที่ต้องผ่านเข้าไปในเขตของอีก

ฝ่ายหนึ่ง เพื่อใช้ประโยชน์ทางคมนาคมในลำแม่น้ำโขงด้วยพาหนะที่ไม่มีลักษณะอันตราย ให้ทั้งสองฝ่ายยึดถือการผ่อนผันผ่อนยาวให้แก่กัน และการรักษาไมตรีจิตมิตรภาพซึ่งกันและกันเป็นหลัก

๑๒. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แสดงความชื่นชมยินดีที่นับตั้งแต่ได้มีระบบการปกครองใหม่ในลาวมาจนปัจจุบัน ประเทศไทยและลาวได้มีการแลกเปลี่ยนผู้แทนในด้านต่าง ๆ ในทุกระดับอยู่เสมอ ซึ่งได้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลประเทศทั้งสองก็ได้ลงนามในข้อตกลงต่าง ๆ เช่น ความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ การฟื้นฟูคณะกรรมการแม่น้ำโขงชั่วคราว ความตกลงว่าด้วยการค้า ข้อตกลงว่าด้วยการส่งสินค้าผ่านแดน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการช่วยเสริมสร้างและขยายความสัมพันธ์อันดีและการร่วมมือที่มีผลระหว่างรัฐบาลและประชาชนทั้งสองประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อกูลต่อการเสริมสร้างสันติภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ย้ำถึงความสำคัญในการเร่งปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่ได้กระทำกันไว้แล้ว และการส่งเสริมเพิ่มพูนขยายการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง

ด้วยความปรารถนาที่จะให้การค้าชายแดน ซึ่งได้กระทำกันมาแต่โบราณกาลลงดำเนินต่อไปโดยไม่หยุดชะงัก ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงให้ข้อกำหนดตามหนังสือแลกเปลี่ยนฉบับลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๒๑ มีผลใช้บังคับต่อไปอีก ๑ ปี จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๒ หรือจนกว่าจะได้มีการทำข้อตกลงกันใหม่ก่อนหน้านั้น ซึ่งคณะผู้แทนระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของทั้งสองฝ่ายจะได้มีการเจรจาเพื่อการนี้โดยเร็ว รวมทั้งพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ว่าด้วยชนิดและประเภทสินค้า วงเงิน และปริมาณของสินค้าที่จะแลกเปลี่ยนซื้อขายกันแต่ละปี วิธีการชำระเงินและระเบียบพิธีการอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งความตกลงว่าด้วยการค้า ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๑

๑๓. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เสนอโครงการความร่วมมือทางเกษตรกรรมต่าง ๆ ต่อรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการ และจะได้มีการหารือกันในรายละเอียดในระดับเจ้าหน้าที่ต่อไป

๑๔. ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงปรับอัตราราคาซื้อขายกระแสไฟฟ้าจากเขื่อนน้ำงึมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกันของประชาชนทั้งสองประเทศ ทั้งนี้โดยให้มีผลโดยทันที

๑๕. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แสดงความขอบคุณต่อรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้มอบสิ่งของต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลลาว เพื่อช่วยเหลือประชาชนลาวที่ได้ประสบภัยธรรมชาติเมื่อเร็ว ๆ นี้

๑๖. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้เห็นพ้องกันว่า จะได้มีการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สาธารณสุข กีฬา การท่องเที่ยว และอื่น ๆ ระหว่างประเทศทั้งสอง

๑๗. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสองรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่เห็นว่า การเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยและคณะครั้งนี้ ได้รับผลสำเร็จอย่างงดงาม และนับเป็นก้าวที่สำคัญต่อการเสริมสร้างและการกระชับความสัมพันธ์ การร่วมมือ ความเข้าใจอันดี และความเชื่อถือกันฐานบ้านพี่เมืองน้องระหว่างรัฐบาล และประชาชน ไทย-ลาว

๑๘. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยได้เชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ไกสอน พมวิหาน ได้ตอบรับคำเชิญดังกล่าวด้วยความยินดี ส่วนกำหนดวันเดินทางไปเยือนนั้น จะได้ตกลงกันต่อไป

๑๙. ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยได้แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อ ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตลอดจนรัฐบาลและประชาชนลาว ที่ได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น สมเกียรติ และด้วยไมตรีจิตอย่างดียิ่ง

๒๐. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทั้งสอง ได้ตกลงที่จะเผยแพร่แถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ อย่างกว้างขวางทางสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค พร้อมกันนั้น ทั้งสองฝ่าย จะจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องขึ้น เพื่อปฏิบัติตามข้อที่ได้ตกลงไว้ในแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ให้บังเกิดผลด้วยดี

ทำขึ้นเป็นภาษาไทยและภาษาลาว ทั้งสองฉบับใช้ได้เท่าเทียมกัน

เวียงจันทน์ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๒

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

ไกสอน พมวิหาน

นายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก จ

แถลงการณ์ร่วม

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย

กับ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

-----

๑. ตามคำเชิญของ ฯพณฯ พลเอก เกอริยงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พร้อมด้วยคณะ ได้เดินทางมาเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๒

๒. ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และคณะ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและสมเกียรติยิ่งจากรัฐบาลและประชาชนชาวไทย

๓. ในระหว่างการเยือนราชอาณาจักรไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน กรุงเทพมหานคร ในโอกาสนั้น ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน ได้นำความคารวะของ ฯพณฯ ประธาน สุภานุวงศ์ และภริยา ขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พร้อมกับได้ถวายพระพรให้ทรงพระเกษมสำราญพระชนมายุยิ่งยืนนาน เพื่อทรงเป็นมิ่งขวัญและร่มเกล้าของพสกนิกรชาวไทยสืบไปชั่วกาลนาน

๔. ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พร้อมด้วยคณะ ได้ไปเยือนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และแหล่งเกษตรกรรม ในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน และคณะ ได้รับการต้อนรับด้วยความชื่นชมยินดีจากเจ้าหน้าที่และประชาชนชาวไทยในสถานที่ทุกแห่งที่ได้ไปเยี่ยมชมเยือน

๔. ฯพณฯ ไกลสอน หม่วทัน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พร้อมด้วยคณะ ได้มีการพบปะเจรจาและปรึกษาหารือกับ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมด้วยคณะ

ในการพบปะเจรจาดังนี้

คณะฝ่ายไทยประกอบด้วย

ฯพณฯ ดร.อุปติศรี ปาจารย์างกูร	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ พลเอก สุรกีจ มัยลาภ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
ฯพณฯ พลเอก เล็ก แนวมาลี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ฯพณฯ นายปรีดา กรรณสูต	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ฯพณฯ นายเกษม จาติกวณิช	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ฯพณฯ พลเอก ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ฯพณฯ พลเรือเอก อมร ศิริกายะ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ฯพณฯ นายปรก อัมระนันทน์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
ฯพณฯ พลเอก เสริม ณ นคร	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ฯพณฯ นายเศรษฐ์ เทราบัตย์	เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คณะฝ่ายลาวประกอบด้วย

ฯพณฯ สีสะหวาด แก้วบุญพัน	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ฯพณฯ สนั่น สุดทิจัก	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โยธาธิการ และขนส่ง
ฯพณฯ สีชนะ สีสาน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการท่องเที่ยว
ฯพณฯ ไมจันตาน แสงมะณี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงภายใน
ฯพณฯ คำผาย บุปผา	รัฐมนตรีผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ ทองสะหวัด ไชคำพิทูน	รัฐมนตรีช่วยว่าการ ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ฯพณฯ คำอ้วน บุนผา	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ป่าไม้ และชลประทาน
ฯพณฯ คำมา พมกอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และการค้า
ฯพณฯ สุบัน สาลีศศิลาต	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
ฯพณฯ วันทอง แสงเมือง	เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ประจำราชอาณาจักรไทย

๖. การเจรจาหารือได้ดำเนินไปท่ามกลางบรรยากาศแห่งความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และด้วยไมตรีจิตมิตรภาพฉันพี่น้องอันดียิ่ง

๗. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ทบทวนพัฒนาการแห่งความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นับตั้งแต่ได้มีแถลงการณ์ร่วมฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๒ ในโอกาสที่ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ ๔ - ๖ มกราคม ๒๕๒๒ นายกรัฐมนตรีทั้งสองแสดงความพึงพอใจอย่างยิ่งที่ความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างไทย-ลาว ได้ก้าวหน้าไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

๘. นายกรัฐมนตรีทั้งสองเห็นพ้องกันว่า การมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ โกสอน พมวิหาน และคณะในครั้งนี้ เป็นก้าวสำคัญอย่างยิ่งอีกก้าวหนึ่งในการกระชับความสัมพันธ์ และความร่วมมืออันใกล้ชิดระหว่างรัฐบาล และประชาชนของประเทศทั้งสอง

๙. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แจ้งให้แต่ละฝ่ายทราบถึงสถานการณ์ในประเทศของตน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อเนื่อง การขยายและการกระชับสายสัมพันธ์ มิตรภาพ และความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และก็ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สองฝ่ายสนใจร่วมกัน

๑๐. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แสดงความพึงพอใจที่ได้เห็นว่า ความสัมพันธ์มิตรภาพและความร่วมมือในหลายด้านระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประ

ชาชนลาว ได้ขยายตัวออกไปโดยสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประชาชนไทย-ลาว ตามเจตนารมณ์ของหลักการที่ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วมฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๒ ในโอกาสการประชุมสมัชชาประชาชนไทย-ลาว เพื่อสันติภาพไมตรีไมตรีอย่างเป็นทางการ ของ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย การแลกเปลี่ยนคณะผู้แทนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างจังหวัดกับแขวงชายแดนของทั้งสองประเทศ ได้มีผลเป็นการส่งเสริมมิตรภาพ ความเข้าอกเข้าใจ ความเชื่อถือนระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ และการร่วมมือกันในหลายด้าน ทำให้การติดต่อค้าขายดำเนินไปอย่าง เป็นปกติ และเห็น ออกเห็นใจกัน

๑๑. ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันว่า การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนคณะผู้แทนในระดับและแขนงต่าง ๆ ของสองประเทศให้เพิ่มขึ้น จะเป็นการขยายสายสัมพันธ์ มิตรภาพ ความเชื่อถือน และการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาประเทศของแต่ละฝ่ายให้เจริญรุ่งเรือง

ทั้งสองฝ่ายแสดงความพึงพอใจต่อผลสำเร็จ เบื้องต้นอันสำคัญในการกระทำให้แม่น้ำโขง ส่วนที่เป็นชายแดนระหว่างสองประเทศเป็นแม่น้ำสันติภาพ มิตรภาพ และก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง

นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ตกลงกันว่า จะทำให้ชายแดนไทย-ลาว ทั้งหมดที่เป็นแม่น้ำโขง และทางบกเป็นชายแดนแห่งสันติภาพและมิตรภาพ บนหลักการการเคารพเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน การเคารพสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของกันและกัน การแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศทั้งสองโดยสันติวิธี เพื่อการนี้ บรรดาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสองประเทศจะได้ตกลงกันในเรื่องข้อกำหนดและระเบียบการเกี่ยวกับด่านเข้าออกระหว่างสองประเทศ การไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนสองฝ่ายตามชายแดนไทย-ลาว และกำหนดวิธีการอันจำเป็นที่ประสิทธิผลเพื่อสกัดกั้น และทำลายการเคลื่อนไหวก่อการร้ายที่ใช้เขตชายแดนเป็นแหล่งหลบซ่อนไปปฏิบัติการรบกวนทำลายความสงบสุขของประชาชนตามชายแดนทั้งสองฝ่ายจะพยายามให้การศึกษาอบรมประชาชน ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่บริเวณชายแดนให้ตระหนักถึงเจตนารมณ์แห่งการ เสริมสร้างมิตรภาพไทย-ลาว และให้มีการปฏิบัติตามระเบียบการที่ได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

๑๒. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แสดงความพึงพอใจที่ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศทั้งสองได้เพิ่มพูนมากขึ้น หลังจากที่ได้มีการลงนามความตกลงว่าด้วยการค้า ณ นครเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๑ ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นควรมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผู้แทนการค้า การติดต่อทางการค้าให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในระดับรัฐบาลและเอกชน เพื่อทำให้การค้าระหว่างประเทศทั้งสองเพิ่มทวีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของความตกลงว่าด้วยการค้าดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะเพิ่มพูนการซื้อขายสินค้าของประชาชนตามบริเวณชายแดนของประเทศทั้งสองด้วย

๑๓. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้ยืนยันอีกครั้งหนึ่งที่จะปฏิบัติตามหลัก ๔ ประการที่ได้ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วมฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๒ อันเป็นพื้นฐานแห่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง กล่าวคือ

- เคารพเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน
- เคารพสิทธิของแต่ละประเทศที่จะดำรงอยู่ โดยปราศจากการแทรกแซง และการคุกคามจากภายนอก
- ไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน ทั้งละเว้นการดำเนินการบ่อนทำลายต่อกัน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ระวังข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีตามกฎหมายระหว่างประเทศตามพื้นฐานแห่งความเสมอภาค
- ละเว้นการคุกคาม หรือใช้กำลังต่อกัน และจะไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพ เพื่อแทรกแซง คุกคาม หรือรุกรานประเทศอื่น ไม่ว่าในรูปใด

รวมทั้งการปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ต่อกันว่า แต่ละฝ่ายจะไม่ยอมให้มีการใช้ดินแดนของตนเป็นฐาน เพื่อแทรกแซง คุกคาม รุกราน หรือบ่อนทำลายอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าในรูปใด

๑๔. นายกรัฐมนตรีทั้งสองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้แสดงความห่วงใยเป็นอย่างมากต่อความตึงเครียดที่มีอยู่ในภูมิภาค ซึ่งอาจกระทบกระเทือนอย่างร้ายแรงต่อสันติภาพและความมั่นคงของประเทศไทยในอาณัติบริเวณนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ย้ำถึงความจำเป็นรีบด่วนว่า ปัญหาจะต้องได้รับการแก้ไขโดยสันติวิธี และยุติธรรม เพื่อที่จะให้สันติภาพและเสถียรภาพกลับคืนมาสู่ภูมิภาค

๑๕. ฯพณฯ ไกสอน พมวิทาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แจ้งว่าสภาพการณ์ตึงเครียดที่เกิดขึ้นในลาวในปัจจุบัน เป็นการข่มขู่โดยตรงต่อสันติภาพและเสถียรภาพในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้ยืนยันการตัดสินใจของประชาชนลาว เพื่อปกป้องรักษาเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของตน ฯพณฯ พลเอก เกียวกัดดี ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย รับทราบตามที่ ฯพณฯ ไกสอน พมวิทาน ได้ชี้แจง

๑๖. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า เรื่องต่าง ๆ ที่ได้ตกลงกันแล้วในแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้จะได้ปรึกษาหารือกันต่อไปโดยละเอียด เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๑๗. นายกรัฐมนตรีทั้งสองรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่เห็นว่า การมาเยือนราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ ไกสอน พมวิทาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และคณะผู้แทนลาวในครั้งนี้ ได้รับผลสำเร็จอย่างงดงาม และถือได้เป็นก้าวใหม่ที่สำคัญยิ่งต่อการปรับปรุง และเสริมสร้างความสัมพันธ์ มิตรภาพ ความร่วมมือ ความเข้าใจอันดี และความเชื่อถือนกันฐานบ้านที่เมืองน้องระหว่างรัฐบาลและประชาชนสองชาติไทย-ลาว

๑๘. ฯพณฯ ไกสอน พมวิทาน นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และคณะผู้แทนรัฐบาลลาว ได้แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อ ฯพณฯ พลเอก เกียวกัดดี ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนรัฐบาลและประชาชนไทยที่ได้ให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติ ออบอูน และด้วยไมตรีจิตอย่างดียิ่ง

ทำขึ้นเป็นภาษาไทยและลาว ทั้งสองฉบับใช้ได้เท่าเทียมกัน

กรุงเทพมหานคร ๔ เมษายน ๒๕๑๒

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

พลเอก เกียวกัดดี ชมะนันทน์

ไกสอน พมวิทาน

นายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ฉ

ตราครุฑ

บันทึกผลการปรึกษาหารือระหว่าง ฯพณฯ พลเอก เล็ก แนวมาลี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แห่งราชอาณาจักรไทย
กับ ฯพณฯ สีสวาสดี แก้วบุญพันธ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ฯพณฯ พลเอก เล็ก แนวมาลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และคณะผู้แทนสันถว
ไมตรีของรัฐบาลไทย ได้เดินทางมาเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างเป็นทางการ
ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๒ ตามคำเชิญของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชา
ชนลาว ระหว่างการเยือน ฯพณฯ พลเอก เล็ก แนวมาลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้าคณะผู้แทนสันถวไมตรีของรัฐบาลไทยได้ปรึกษาหารือกับ ฯพณฯ สีสวาสดี แก้วบุญพันธ์ รัฐ
มนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หัวหน้าคณะผู้แทนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถึง
การเพิ่มพูนและส่งเสริมความสัมพันธ์อันสนิทสนมฉันท์บ้านพี่เมืองน้องระหว่างไทย-ลาว เพื่อผลประ
โยชน์และความสงบสุขร่วมกันของประชาชนของประเทศทั้งสอง ตามเจตนารมณ์และหลักการที่ได้
ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วม ฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๒ และฉบับลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๒
ระหว่าง ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย กับ ฯพณฯ
ไกรสร พรหมวิหการ นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสรุปผลการ
ปรึกษาหารือได้ดังต่อไปนี้

๑. การแลกเปลี่ยนคณะผู้แทนไทย-ลาว

หัวหน้าคณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายเห็นชอบที่จะส่งเสริมให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณ
ชายแดน พบปะรื่นเริงในโอกาสงานเทศกาลประจำชาติ งานประเพณี และกีฬาต่าง ๆ ที่เคยมีการ
ปฏิบัติร่วมกันมาก

ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนคณะผู้แทนเจ้าหน้าที่ชายแดนระหว่างกันให้
กว้างขวางยิ่งขึ้น ตั้งแต่ในระดับผู้ว่าราชการจังหวัด-เจ้าแขวง ไปจนถึงระดับกำนัน-ตาแสง

๒. การจัดตั้งคณะกรรมการติดต่อชายแดนไทย-ลาว

หัวหน้าคณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในหลักการให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดต่อชายแดนไทย-ลาวขึ้น ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะได้เจรจาตกลงในรายละเอียดกันไป ในขณะที่การจัดตั้งคณะกรรมการติดต่อดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนของไทยและเจ้าแขวงของลาวติดต่อประสานงานกันไปก่อน

ทั้งสองฝ่ายจะจัดตั้งการติดต่อกันโดยทางโทรศัพท์ระหว่างจังหวัด-แขวงการปกครองเมือง ตามชายแดนของสองฝ่าย เพื่อปรึกษาหารือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือที่อาจจะเกิดขึ้น

๓. ผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบกันว่า สำหรับประชาชนของฝ่ายหนึ่งที่ได้ข้ามชายแดนไปยังอีกฝ่ายหนึ่งในลักษณะที่เป็นผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และปัจจุบันสมัครใจที่จะกลับถิ่นฐานบ้านเดิมนั้น แต่ละฝ่ายจะแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ และแต่ละฝ่ายยินดีพิจารณาปรับบุคคลเหล่านี้กลับไปโดยเร็วที่สุดและเป็นแต่ละกรณี นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังได้ตกลงกันด้วยว่า จะวางมาตรการที่มีประสิทธิผลที่จะต้องป้องกันมิให้มีผู้เข้าเมืองของกันและกันในลักษณะที่ผิดกฎหมายอีก

๔. การสัญจรไปมาตามลำแม่น้ำโขง การไปมาหาสู่ และการทำมาค้าขายของประชาชนตามบริเวณชายแดน

หัวหน้าคณะทั้งสองฝ่าย แสดงความยินดีที่รัฐบาลทั้งสองให้ความสนใจซึ่งกันและกัน ในความพยายามที่จะให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย สามารถเดินเรือตามลำแม่น้ำโขงได้ทุกฤดูกาลตลอดสาย ในส่วนที่เป็นพรมแดนระหว่างประเทศทั้งสอง ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบที่จะให้ความสะดวก และความปลอดภัยต่อชาวประมงและประชาชนซึ่งประกอบสัมมาชีพโดยสุจริตในแม่น้ำโขง

ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันในการที่จะให้มีการเคลื่อนไหวกองเรือติดอาวุธของแต่ละฝ่ายตามลำแม่น้ำโขงให้น้อยลงในระดับอันจำเป็น แต่ละฝ่ายจะติดต่อให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบการเคลื่อนไหวกองเรือติดอาวุธของเรือดังกล่าวของฝ่ายตน

ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันว่า ในกรณีที่เกิดเหตุปะทะกันด้วยอาวุธตามชายแดน แต่ละฝ่ายจะใช้ความยับยั้งชั่งใจให้มากที่สุด และจะให้มีการพบปะกันโดยสันติระหว่างเจ้าหน้าที่ชายแดนของประเทศทั้งสอง หรือโดยการติดต่อผ่านคณะกรรมการติดต่อชายแดนไทย-ลาว ที่จะ

จัดตั้งขึ้นต่อไป เพื่อหาทางทำความเข้าใจ และระงับยับยั้งมิให้เหตุการณ์อุกฉวมเป็นความขัดแย้งที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบกันว่า จะให้การประกันความปลอดภัย และความสะดวกแก่เรือ เรือแพสินค้า ทั้งของรัฐบาลและประชาชน ซึ่งสัญจรไปมาตามแม่น้ำโขง และหากเรือหรือเรือแพของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสบอุบัติเหตุ อับปาง หรืออันตรายอื่น ๆ อีกฝ่ายหนึ่งจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ รวมทั้งการกู้เรือ ทรพัสสินในเรือ และการช่วยชีวิตบุคคลในเรือ และแพ เหล่านั้น

ทั้งสองฝ่ายเห็นสมควรให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกำหนดเวลาการเดินทางเรือ อัตราค่าโดยสารเรือข้ามฟาก การวางมาตรการการตรวจค้นผู้เดินทางไปมาหาสู่และค้าขายกัน รวมทั้งมาตรการอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยมีการปฏิบัติเท่าเทียมและต่างตอบแทนกัน

๕. การก่อการร้าย

ทั้งสองฝ่ายได้ย้าถึงเจตนาารมณ์ของแถลงการณ์ร่วมระหว่าง พททฯ นายกรัฐมนตรีของประเทศทั้งสอง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๒ และเห็นชอบที่จะกำหนดวิธีการอย่างเข้มแข็งเพื่อลดขาดอันจำเป็นที่มีประสิทธิผล เพื่อสกัดกั้น และทำลายการเคลื่อนไหวใด ๆ ของผู้ก่อการร้าย และขบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ดินแดนของตนเป็นแหล่งหลบซ่อนไปปฏิบัติกรรบกวนทำลายความสงบสุขของประชาชนของอีกฝ่ายหนึ่ง และได้ตกลงให้มีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะปรึกษาหารือในรายละเอียดต่อไปในคณะกรรมการติดต่อชายแดนที่จะได้จัดตั้งขึ้น

๖. จุดผ่านแดน

หัวหน้าคณะทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบที่จะให้จุดส่งมอบสินค้า เป็นการชั่วคราวระหว่าง เชียงของ (ไทย) - หัวทราย (ลาว) เป็นจุดส่งสินค้าผ่านแดน เป็นการชั่วคราวด้วย ส่วนจุดอื่น ๆ นอกจากนั้น ให้เป็นไปตามเดิม

หัวหน้าคณะผู้แทนทั้งสองได้ตกลงกันว่า จะได้นำผลการปรึกษาหารือดังกล่าวข้างต้น ไปรายงานรัฐบาลของตนเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายภายในของแต่ละฝ่าย เพื่อให้เกิดผลทางปฏิบัติต่อไป

เวียงจันทน์

ภาคผนวก ข

รายการสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๑.	ทองคำ ทองคำขาว เพชร พลอย	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๘ (พ.ศ.๒๔๘๕)และประกาศ ฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๖ มก ราคม ๒๕๐๔	เป็นอำนาจหน้าที่ของกระ ทรวงการคลัง และขออนุญาต ที่กระทรวงการคลัง
๒.	โค กระบือ	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๔๙๐)แก้ไขเพิ่ม เติมโดยฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๔๙๔)และประกาศฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๔	เพื่อป้องกันความขาดแคลน จึงจำกัดปริมาณโดยอนุญาตให้ ส่งออกตามโควตาซึ่งคณะกรรมการ พิจารณาควบคุมการค้าสัตว์ กับต่างประเทศกำหนดให้ตาม ระเบียบซึ่งคณะรัฐมนตรี เห็น ชอบด้วย
๓.	ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว ปลายข้าว รำข้าว และสิ่งอื่นใด ๆ ที่แปร สภาพจากข้าวทุกชนิด แต่ไม่รวมเบะแชน	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๔๙๐)และประกาศ ฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๖ มก ราคม ๒๕๐๔	เพื่อป้องกันความขาดแคลน และจัดระเบียบในการส่งออก โดยปกติรำข้าว และข้าวเปลือก ไม่อนุญาตให้ส่งออก นอกนั้นอนุ ญาติให้ส่งออกในเมื่อปฏิบัติชอบ ด้วยระเบียบที่กำหนดไว้

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๔.	ก. ช้าง ข. ม้า ลา ล่อ	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๔๙๔) และประกาศ ฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๖ มก ราคม ๒๔๐๙	เพื่อสงวนไว้ในประเทศ โดยปกติไม่อนุญาตให้ส่งออก
๕.	น้ำตาลทรายทุกชนิด (รวมทั้งน้ำตาลทรายดิบ)	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ประกาศ ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๒๓ มีนา คม ๒๕๐๙ และฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๓	เพื่อควบคุมการส่งออกให้ เป็นไปตามความเหมาะสม <u>น้ำตาลทรายดิบ</u> อนุญาต ให้ส่งออกเฉพาะผู้ได้รับอนุมัติ ให้เป็นผู้ส่งออกและตามจำนวน ที่กระทรวงอุตสาหกรรมแจ้งมา และได้ชำระค่าธรรมเนียมการ ส่งออกตามระเบียบแล้ว <u>น้ำตาลทรายขาว</u> โดยปกติ ไม่อนุญาตให้ส่งออก <u>น้ำตาลทรายแดง</u> อนุญาต เมื่อได้รับอนุมัติจากกระทรวง พาณิชย์แล้วตามจำนวนที่เห็น สมควร
๖.	ข้าวโพด	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) และประกาศ ฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๖ มก ราคม ๒๕๐๙	เพื่อคุ้มครองการส่งออกให้ เป็นไปด้วยดี โดยปกติอนุญาต ให้ส่งออกในเมื่อปฏิบัติชอบด้วย ระเบียบที่กำหนดไว้ และราคา ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๗.	ข้าวฟ่าง	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ.๒๕๐๘) และประกาศ ฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๒๖ มก าคม ๒๕๐๘	เพื่อควบคุมการส่งออกให้ เป็นไปด้วยดี อนุญาตให้ส่งออก ในเมื่อราคาไม่ต่ำกว่าที่กำหนด ไว้
๘.	ทองเหลือง ทองแดง ไม้ ว่าจะเป็นก้อน เป็นท่อน เป็นแท่ง เป็นแผ่น เป็น เส้น เป็นเศษ หรือเป็น ในรูปลักษณะอื่นใด นอก จากเป็นสิ่งที่ได้ทำขึ้นแล้ว เป็นของสำเร็จรูปสำหรับ ใช้สอย หรือเพื่อประ โยชน์อย่างอื่นเป็นที่รู้จัก กันโดยทั่วไป	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ.๒๕๐๘)	เพื่อสงวนไว้ใช้ผลิตของ สำเร็จรูปในประเทศ โดยปกติ ไม่อนุญาตให้ส่งออก
๙.	เทวรูป ชิ้นส่วนของเทว รูป พระพุทธรูป ชิ้นส่วน ของพระพุทธรูป แต่ไม่ รวมถึงพระเครื่องหรือ ชิ้นส่วนของพระเครื่อง	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ.๒๕๐๘)	เพื่อช่วยป้องกันการลัก และ การทำลายพระพุทธรูปและเทว รูป ในทางปฏิบัติจะอนุญาตให้ส่ง ออกเมื่อได้รับอนุญาตจากกรม ศิลปากรแล้ว ซึ่งได้ตกลงกันไว้ ว่าจะอนุญาตเฉพาะเป็นของ สร้างใหม่ ถ้าเป็นของเก่าหรือ มีคุณค่าทางโบราณวัตถุไม่อนุ

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๑๐.	เศษเหล็กทุกชนิด (ยกเว้น ที่เป็น เหล็กถลุง)	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๐ (พ.ศ.๒๕๑๒) ประกาศฉบับ ที่ ๑๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๔ ประกาศฉบับที่ ๒๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๕ และประกาศฉบับที่ ๒๓ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๕	อนุญาตให้ส่งออก <u>แต่สำหรับ</u> <u>เทว</u> <u>รูป</u> ไม่ต้องขอรับอนุญาตทางกรม การค้าต่างประเทศให้ถือตาม ใบอนุญาตของกรมศิลปากรฉบับ เดียว ถ้าเป็นพระพุทธรูปต้องมี ใบอนุญาตทางการค้าต่าง ประเทศด้วย เพื่อสงวนไว้ใช้สำหรับโรง งานภายในประเทศ โดยปกติ ไม่อนุญาตให้ส่งออก
๑๑.	เศษอลูมิเนียม	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ.๒๕๑๓) และประกาศ ฉบับที่ ๒๐ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๔	เพื่อสงวนไว้ใช้สำหรับโรง งานภายในประเทศ โดยปกติ ไม่อนุญาตให้ส่งออก
๑๒.	สินค้าส่งกลับคืนออกไป (Re-export) เฉพาะใน กรณี	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๔๒)	เพื่อมิให้มีการส่งสินค้าที่นำ เข้ามาจากประเทศอื่นออกไป ยังประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
	<p>ก. ส่งไปยังประเทศที่เป็น คอมมิวนิสต์ หรือประเทศ ในกลุ่มคอมมิวนิสต์</p> <p>ข. ที่กระทรวงพาณิชย์ได้ รับรองไว้แก่ประเทศผู้ส่ง สินค้าว่าจะไม่ให้ส่งต่อ ไปยังประเทศอื่น (สินค้า ส่งกลับคืนออกไปนอกจาก ที่ระบุไว้นี้ได้มอบหมายให้ กรมศุลกากร เป็นผู้อนุญาต แต่ไม่รวมถึงสินค้าที่ยังมี การควบคุมการส่งออกอยู่)</p>		<p>และเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ ได้ให้คำรับรองไว้แก่ประเทศ ที่ส่งสินค้ามาว่า จะไม่ส่งต่อ ไปยังประเทศอื่น โดยปกติไม่ อนุญาตให้ส่งออก</p>
๑๓.	เมล็ดปอทุกชนิด	ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับ ที่ ๑๐๗ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๔	เพื่อป้องกันความขาดแคลน เมล็ดปอสำหรับใช้ทำพันธุ์ภายใน ประเทศ โดยปกติไม่อนุญาต ให้ส่งออก
๑๔.	เหล็กเส้น	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๐ (พ.ศ. ๒๕๑๒) และประกาศ ฉบับที่ ๒๔ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖	กระทรวงพาณิชย์มอบหมาย ให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ ส่งออกตามเงื่อนไขประกาศ กระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๒๔

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๑๕.	กากมะพร้าว กากรำ	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๔๙๐)พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๔๙๑) และประกาศฉบับที่ ๒๕ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๖	เนื่องจากส่วนผสมอาหารสัตว์มีราคาสูงมาก จะอนุญาตให้ส่งออกตามระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
๑๖.	กากถั่ว	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ.๒๕๑๖)	เนื่องจากกากถั่วมีราคาสูง จะอนุญาตให้ส่งออกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
๑๗.	อาหารสัตว์ที่ผสมสำเร็จรูป ซึ่งมีส่วนผสมของข้าวปลายข้าว รำ กากรำ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง กากถั่ว กากมะพร้าว ปลาป่น ใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไม่ว่าจะมีสิ่งอื่นผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ.๒๕๑๖)ประกาศฉบับที่ ๖๑ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒ และประกาศฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๒๕) ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๕	จะอนุญาตให้ส่งออกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เฉพาะอาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูป ซึ่งมีข้าว หรือ ปลายข้าว รำหรือกากรำ ผสมอยู่รวมกันไม่เกินร้อยละยี่สิบของน้ำหนักอาหารสัตว์ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ส่งออกได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้
๑๘.	ตัวเหลือง เมล็ดขนุน หรือ เมล็ดฝ้าย	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ.๒๕๑๖)	เนื่องจากมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการภายในประเทศ และมีราคาสูง จะอนุญาตให้ส่งออกตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๑๙.	ผงซักฟอก น้ำมันพืชที่ใช้ประกอบอาหาร เยื่อกระดาษ กระดาษพิมพ์เขียน (วูดฟรีเปเปอร์) กระดาษปรูฟ(นิวสพรีน) ยาปราบศัตรูพืช เส้นใยโพลีเอสเตอร์	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๕ (พ.ศ.๒๕๑๗)	๑. ผงซักฟอก เยื่อกระดาษ ยาปราบศัตรูพืช และเส้นใยโพลีเอสเตอร์ ผู้ส่งออกจะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ๒. น้ำมันพืชที่ใช้ประกอบอาหาร กระดาษพิมพ์เขียน (วูดฟรีเปเปอร์) กระดาษปรูฟ(นิวสพรีน) กระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ส่งออกได้เป็นการทั่วไป
๒๐.	ปุ๋ยทุกชนิด	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ.๒๕๑๗)	เนื่องจากปุ๋ยมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการภายในประเทศ และมีราคาสูง โดยปกติไม่อนุญาตให้ส่งออก
๒๑.	น้ำมัน เชื้อเพลิง	ห้ามส่งออกตามพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๖ และ	เพื่อป้องกันการขาดแคลนภายในประเทศ โดยปกติอนุญาตให้ส่งออกเฉพาะโรงงานกลั่นน้ำมันเป็นผู้ส่งออก

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๒๒.	กระดาษคราฟท์ทุกชนิด	คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ สลร. ๔/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๗	กระทรวงพาณิชย์มอบหมาย ให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ ส่งออกได้เป็นการทั่วไป
๒๓.	น้ำตาลมะพร้าวหรือน้ำ ตาลโตนดที่มีน้ำตาลทราย ผสมอยู่ซึ่งบรรจุปีปหรือ ภาชนะอื่นใด	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๑๗) และประกาศ ฉบับที่ ๓๐ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๗	กระทรวงพาณิชย์มอบหมาย ให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ ส่งออกได้เป็นการทั่วไป
๒๔.	สัตว์ป่าต่าง ๆ รวม ๑๗๗ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๗	เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ ป่าบางชนิดตามข้อเสนอของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ การอนุญาตถือตามหลักเกณฑ์ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนด คือ สัตว์ป่าบางชนิดไม่อนุญาตให้ ส่งออก เว้นแต่กระทรวงเกษตร และสหกรณ์จะได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีเหตุผลพิเศษควรอนุญาต โดยผ่านการพิจารณาของคณะ กรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
			<p>ป่า เช่น กระจง กระชู่ กระดิง กวาง และชะนี เป็นต้น</p> <p>สัตว์ป่าบางชนิดจะอนุญาตให้ส่งออกได้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ จากกรมป่าไม้และจะอนุญาตให้ส่งออกได้ไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในใบอนุญาตฉบับนั้น ๆ</p>
๒๕.	สัตว์ป่าต่าง ๆ รวม ๒๐ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๔	อนุญาตให้ส่งออกได้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าจากกรมป่าไม้และจะอนุญาตไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในใบอนุญาตของกรมป่าไม้
๒๖.	สัตว์ป่า ๑ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๓	เพื่อเป็นการสงวนกระแตเผดให้สูญพันธุ์จะอนุญาตให้ส่งออกตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๗.	สัตว์ป่ารวม ๒๔ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม	เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าบางชนิด ซึ่งเป็นทรัพยากร

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
		คม ๒๕๒๔	ธรรมชาติที่มีค่าของประเทมิ ให้สูญพันธุ์ จะอนุญาตให้ส่งออก ตามข้อ เสนอของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์
๒๘.	สัตว์ป่า ๑ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม คม ๒๕๒๔	เพื่อ เป็นการสงวนและคุ้ม ครองสัตว์ป่าบางชนิดซึ่งเป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าของ ประเทมิให้สูญพันธุ์ จะอนุญาต ให้ส่งออกตามข้อ เสนอของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์
๒๙.	ก๊าซปิโตรเลียม	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๐ พ.ศ. ๒๕๑๘	เพื่อป้องกันการขาดแคลน ก๊าซดังกล่าวภายในประเทศ จะอนุญาตให้ส่งออกตามระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
๓๐.	ปะการัง	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๑ พ.ศ. ๒๕๑๘	เพื่อสงวนไว้ในประเทศ และเพื่อป้องกันการกระทบกระ เทือนต่อการเพาะพันธุ์ปลา โดยปกติไม่อนุญาตให้ส่งออก
๓๑.	เหล็กแผ่น	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๐ พ.ศ. ๒๕๑๒ และประกาศ ฉบับที่ ๓๔ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๔	เพื่อสงวนไว้ใช้ในประเทศ และควบคุมการส่งออกให้เหมาะ สมแก่สถานการณ์

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๓๒.	ถังหรือภาชนะที่คล้ายกันที่ ทำด้วยเหล็กและมีขนาด ความจุตั้งแต่สองร้อยลิตร ขึ้นไป(มิให้ใช้บังคับใน กรณีที่ส่งออกไปในสภาพ เป็นสิ่งบรรจุสินค้าตาม ปกติวิสัยทางการค้า)	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๓ พ.ศ.๒๕๑๔	เพื่อสงวนไว้ใช้ในประเทศ และควบคุมการส่งออกให้เหมาะ สมแก่สถานการณ์
๓๓.	เส้นด้ายทำจากปอ ที่ส่ง ออกไปยังประเทศเบล เยียม ประเทศเน- เธอร์แลนด์ และประ สัค เซม เบอร์ก	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๒ พ.ศ.๒๕๑๔และประกาศ ฉบับที่ ๔๘ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๒๐	เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามข้อ ตกลงระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศดังกล่าว
๓๔.	ปอกระเจาที่มีใช้เศษ และชีปอ	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๕ พ.ศ.๒๕๒๐ และประกาศ ฉบับที่ ๕๗ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑	เพื่อป้องกันการขาดแคลน ภายในประเทศ อนุญาตให้ส่ง ออกตามระเบียบและหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้
๓๕.	ปูนซีเมนต์	ประกาศฉบับที่ ๔๘ พ.ศ. ๒๕๒๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐	กระทรวงพาณิชย์มอบหมาย ให้กรมศุลกากรตรวจสอบเพื่อให้ ส่งออกได้เป็นการทั่วไป
๓๖.	ไม้และไม้แปรรูปตามกฎ หมายว่าด้วยป่าไม้ แต่มี ได้ใช้บังคับแก่ไม้ที่ได้จัด	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๖ พ.ศ.๒๕๒๐ และประกาศ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๔	เนื่องจากไม่มีไม้เพียงพอ แก่ความต้องการภายในประ เทศและมีราคาสูง โดยปกติ

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
	ทำจนเป็นของสำเร็จรูป ซึ่งไม่เหมาะที่จะนำไป แปรรูปเป็นอย่างอื่น (ไม้ไผ่ ไม้รวก ปาล์ม รากไม้ เถาไม้ และ ไม้รีเนียร์ ให้ส่งออก ได้โดยไม่ต้องมีหนังสือ อนุญาต)	ธันวาคม ๒๕๒๐ และประ กาศ เรื่องการผ่อนผันอนุญาต ให้ส่งไม้ยางพาราออกไป นอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๒	ไม่อนุญาตให้ส่งออก
๓๗.	หวาย เว้นแต่ผลิตภัณฑ์ หวายที่ทำเป็นของสำเร็จ รูปแล้ว	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๖ พ.ศ.๒๕๒๐ และประกาศ ฉบับที่ ๕๑ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๑	เพื่อสงวนไว้ใช้การประ กอบอุตสาหกรรมเครื่องหวาย โดยปกติไม่อนุญาตให้ส่งออก
๓๘.	เส้นใยโพลีเอสเตอร์ทุก ชนิดที่ส่งไปยังสหรัฐอเมริกา ประเทศสวีเดน ประ เทศนอร์เว ประเทศฝรั่ง เศส สหราชอาณาจักร ประเทศเบลเยียม ประ เทศเนเธอร์แลนด์ ประ เทศลักเซมเบิร์ก ประ เทศเดนมาร์ก ประเทศ อิตาลี สหพันธ์สาธารณรัฐ เยอรมัน สาธารณรัฐ	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๕ พ.ศ.๒๕๑๗ ประกาศฉบับที่	เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามข้อ ตกลงระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศดังกล่าว

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๓๙.	ไอร์แลนด์ ประเทศฟิน แลนด์ และประเทศแค นาดา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ทุกชนิด ดอกกล้วยไม้ ถั้วทุกชนิด	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๗ พ.ศ. ๒๕๒๑	<p><u>ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง</u></p> <p>เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลง ที่รัฐบาลไทยจะทำกับประเทศผู้ ซื้อได้ตามความเหมาะสม</p> <p><u>ดอกกล้วยไม้</u></p> <p>เพื่อมิให้ขายแข่งขันศักราคา กันเอง ให้ส่งออกได้โดยไม่ต้อง มีใบอนุญาต แต่จะต้องขายไม้ต่ำ กว่าราคาที่กำหนดไว้</p> <p><u>ถั้วทุกชนิด</u></p> <p>เพื่อป้องกันการขาดแคลนถั้ว ภายในประเทศ ให้ส่งออกได้ ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำ หนด และจะต้องขายไม้ต่ำกว่า ราคาที่กำหนดไว้</p>
๔๐.	สับปะรดกระป๋อง	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๔๘ พ.ศ. ๒๕๒๒ และประกาศ ฉบับที่ ๖๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๒	<p>เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ รัฐบาลไทยทำกับประเทศผู้ผลิต อื่นและกับประเทศผู้ซื้อ ในทาง ปฏิบัติอนุญาตให้ส่งสับปะรดกระ ป๋องออกไปยังประเทศต่าง ๆ</p>

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๔๑.	เมล็ดละหุ่ง	ประกาศเรื่องการส่งสินค้า ออกไปนอกราชอาณาจักร และเรื่องกำหนดมาตรการ จัดระเบียบในการส่งสินค้า ออกไปนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๒	ได้ นอกจากการส่งออกไปยัง ประเทศสมาชิก ประชาคมยุโรป คือ ประเทศเบลเยียม ประเทศ เนเธอร์แลนด์ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอิตาลี สหพันธ์สาธารณ รัฐเยอรมัน ประเทศเดนมาร์ก ประเทศลักเซมเบิร์ก สหราชอาณาจักร และสาธารณรัฐไอร์แลนด์ จะต้องได้รับหนังสืออนุ ญาติก่อน เพื่อสงวนเมล็ดละหุ่งไว้ใช้ สำหรับอุตสาหกรรมภายในประ เทศ จะอนุญาตให้ส่งออกตาม ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ไว้
๔๒.	ถ่านไม้ทุกชนิด	ประกาศฉบับที่ ๓(พ.ศ. ๒๕๒๒)ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศฉบับที่ ๔(พ. ศ.๒๕๒๒)ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๒ และประกาศ	เพื่อป้องกันการขาดแคลน ถ่านไม้สำหรับใช้ภายในประ เทศ และเพื่อตรึงราคาสินค้า ชนิดนี้มิให้ยี่ราคาสูงขึ้นไปอีก (สำหรับถ่านไม้ย่างพาราที่ส่ง ออกทางด่านศุลกากรสะเดา

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๔๓.	กระสอบป่าน	เรื่องกำหนดมาตรการจัด ระเบียบในการส่งออกป่าน นอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒ ประกาศฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒ และประกาศ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๒) เรื่องกำหนดมาตรการจัด ส่งออกป่านนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒	และเบตง อนุญาตให้ส่งออกป่าน ได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตของ กระทรวง) เพื่อป้องกันการขาดแคลน กระสอบป่านบรรจุสินค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้ กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ส่ง ออกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
๔๔.	ผลิตภัณฑ์ปอ ไค้แก่ ผ้าฝืน ด้าย และเชือก ที่ทอ หรือทำด้วยปอกระเจา หรือปอแก้ว	ประกาศฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ และประกาศ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๒) เรื่องกำหนดมาตรการจัด ระเบียบในการส่งออกป่าน นอกราชอาณาจักรลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประ กาศฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๓)	เพื่อป้องกันการขาดแคลน กระสอบป่านบรรจุสินค้าภายใน ประเทศ กระทรวงพาณิชย์มอบ หมายให้กรมศุลกากรตรวจปล่อย ให้ส่งออกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ.	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๔๕.	กุ้งแช่เย็นและปลาหมึกแช่เย็นที่ส่งไปยังสหรัฐอเมริกาและประเทศในประชาคมยุโรป	เรื่องกำหนดมาตรการจัดระเบียบในการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ประกาศฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๓ และประกาศฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๓) เรื่องกำหนดมาตรการจัดระเบียบในการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๓	เพื่อให้การส่งสินค้ากุ้งและปลาหมึกแช่เย็นออกไปยังสหรัฐอเมริกาและประชาคมยุโรปเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยให้ส่งออกได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
๔๖.	ซากของสัตว์ป่าต่าง ๆ รวม ๒๔ ชนิด	พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔)	เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าบางชนิด ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าของประเทศมิให้สูญพันธุ์ ผ่อนผันอนุญาตให้ส่งออกตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔๗.	ซากสัตว์ป่า รวม ๖ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๓	เพื่อเป็นการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าบางชนิดที่มีค่าของประเทศมิให้สูญพันธุ์ ผ่อนผันอนุญาตให้ส่งออกตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๔๘.	ซากสัตว์ป่า รวม ๑๘๔ ชนิด	ประกาศฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๔	เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าบางชนิดซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าของประเทศมิให้สูญพันธุ์ ผ่อนผันอนุญาตให้ส่งออกตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔๙.	ฝ้าย ด้าย ด้ายเทียม สิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ทำจากฝ้าย เส้นใยประดิษฐ์ หรือขนสัตว์	ประกาศฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๔ และประกาศฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๔) เรื่องกำหนดมาตรการจัดระเบียบในการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๔	เนื่องจากได้มีประเทศผู้นำเข้าเรียกร้องให้มีการเจรจาทำความตกลงเกี่ยวกับการนำสินค้าสิ่งทอเข้าประเทศเพิ่มขึ้นโดยลำดับ เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ประเทศไทยจะพึงมีกับประเทศต่าง ๆ
๕๐.	ผลกาแฟ และกาแฟแห้งที่เป็นเมล็ด เป็นเกล็ด เป็นผง เป็นน้ำเชื่อม หรือเป็นน้ำเคี้ยวข้น ไม่ว่าจะแยกเอาสารคาเฟอีนออกแล้วหรือไม่ก็ตาม	ประกาศฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๔	เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของข้อตกลงกาแฟระหว่างประเทศแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ฉะนั้น เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามข้อบังคับขององค์การกาแฟระหว่างประเทศ ผ่อนผันอนุญาตให้ส่งออกตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๕๑.	ผลลำไยสด	ประกาศฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓ เรื่องกำหนด มาตรการจัดระเบียบการ ส่งออกไปนอกราชอาณา จักร	เพื่อให้การส่งผลลำไยสด ออกไปจำหน่ายต่างประเทศให้ เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบ เรียบร้อย เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจ ของประเทศโดยส่วนรวม กระ ทรวงพาณิชย์มอบหมายให้กรม ศุลกากรตรวจปล่อยให้ส่งออก ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
๕๒.	หอยลาย	ประกาศฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๒๖ มิถุนา ยน ๒๕๒๔ เรื่องกำหนด มาตรการจัดระเบียบการ ส่งออกไปนอกราชอาณา จักร	เพื่อให้การส่งหอยลาย เป็น ไปด้วยความเรียบร้อย ผ่อนผัน อนุญาตให้ส่งออกตามระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
๕๓.	สินค้าที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ ท้ายประกาศฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๕๒๔)	ประกาศฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๔	เพื่อประโยชน์แห่งความมั่ง คั่งของประเทศ ผ่อนผันให้ส่ง ออกในกรณีที่กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ พิจารณาเห็นว่า การส่งสินค้าใน บัญชีรายชื่อท้ายประกาศรายการ ใดออกไปยังประเทศใดจะไม่ กระทบกระเทือนต่อความมั่นคง และปลอดภัยของประเทศไทย

ลำดับที่	รายการสินค้า	พระราชกฤษฎีกา และประกาศ	ความมุ่งหมายในการควบคุม และหลักเกณฑ์การอนุญาต
๔๔.	สินค้าทุกชนิดที่จะส่งออก ไปยังสาธารณรัฐแอฟริ กาใต้	ประกาศฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕	แล้ว ให้กระทรวงพาณิชย์มอบ หมายให้กรมศุลกากรตรวจ ปล่อยสินค้าออกไปยังประเทศ นั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามมติ ของสหประชาชาติ โดยปกติไม่ อนุญาตให้ส่งออก

หมายเหตุ รายการสินค้านี้ลำดับที่ ๔๑ - ๔๔ เป็นการควบคุมการส่งออกตาม พ.ร.บ.
ควบคุมการส่งออกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงพาณิชย์

เรื่อง การส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร

ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๒๔)

เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของประเทศ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ (๒), (๓) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้สินค้าที่อยู่ในบัญชีรายชื่อท้ายประกาศนี้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร

๒. ในกรณีที่กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาเห็นว่าการส่งสินค้าตามข้อ ๑. รายการใดออกไปยังประเทศใดจะไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศไทยแล้ว ให้กระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยสินค้ารายการดังกล่าวออกไปยังประเทศนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

๓. ความในข้อ ๑. ไม่ใช่บังคับในกรณีที่นำติดตัวออกไปเพื่อใช้เฉพาะตัว หรือในกรณีที่ยานพาหนะนำออกไปเพื่อใช้ในยานพาหนะนั้น ๆ หรือในกรณีที่นำออกไปเพื่อเป็นตัวอย่างเท่าที่จำเป็น

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๔

นาวาอากาศตรีบุญมี ปุณศรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

บัญชีรายชื่อสินค้าต่อท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์

เรื่อง การส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๒๔)

สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์แร่

1. ก๊าซ เซรีน	3. น้ำมันหล่อลื่น
2. น้ำมันเบรค	4. จารบี

สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมทางเคมี

1. Acetic anhydride	19. Benzyl iodide
2. Acetyl bromide	20. Cacodyl acetylene
3. Acetyl chloride	21. Cacodyl bromide
4. Acrolein	22. Cacodyl chloride
5. Amatol	23. Cacodyl cyanide
6. Ammonium nitrate	24. Carbon tetrachloro sulphide
7. Arsenic trichloride	25. Carbon monoxide
8. Arsine	26. Carbonyl chloride
9. Bromine	27. Chlorine
10. Bromine acetate	28. Chloroacetone
11. Bromoacetone	29. Chlorocyanide
12. Bromo acetophenone	30. Chlorodiethyl sulphide
13. Bromobenzyl cyanide	31. Chlorodimethyl sulphide
14. Bromocyanide	32. Chloroethyl phenyl sulphide
15. Bromodiethyl sulphide	33. Chloroethyl rhodanide
16. Bromomethyl ethyl ketone	34. Chloromethyl chloroformate
17. Benzyl bromide	35. Chlorosulphonic acid
18. Benzyl chloride	36. Chlorovinyl dichloroarsine

37. Cyanodimethyl ethoxy phosphine oxide	60. Dichlorovinyl chloroarsine
38. Dianisidine	61. Dichlorovinyl ethyl sulphide
39. Dibromodiethyl selenide	62. Diethyl arsine chloride
40. Dibromodiethyl sulphide	63. Difluoro diethyl selenide
41. Dibromodiethyl telluride	64. Difluoro diethyl sulphide
42. Dibromodimethyl ether	65. Difluoro diethyl telluride
43. Dibromodimethyl sulphide	66. Diiodo diethyl selenide
44. Dibromoethyl sulphide	67. Diiodo diethyl telluride
45. Dichloroacetone	68. Diiodo diethyl sulphide
46. Dichlorodiethyl ether	69. Diisopropyl fluon phosphate
47. Dichlorodiethyl selenide	70. Dimethyl amino ethoxycyano phosphine oxide
48. Dichlorodiethyl sulphine	71. Dimethyl arsine ethyl sulphide
49. Dichlorodiethyl telluride	72. Dimethyl arsine oxide
50. Dichlorodimethyl ether	73. Dimethyl arsine rhodanide
51. Dichlorodimethyl sulphide	74. Dimethyl sulphate
52. Dichlorodipropyl sulphide	75. Diphenyl amine chloroarsine
53. Dichloroethyl ethylamine	76. Diphenyl arsine oxide
54. Dichloroethyl sulphide	77. Diphenyl arsine rhodanide
55. Dichloro formoxime	78. Diphenyl chloroarsine
56. Dichloromethyl acetate	79. Diphenyl cyanoarsine
57. Dichloromethyl methylamide	80. Disulphur decafluoride
58. Dichloromethyl monochloro carbonate	81. Ethyl arsine dibromide
59. Dichlorophenyl arsine dichloride	82. Ethyl arsine dichloride
	83. Ethyl arsine diethyl thioester
	84. Ethyl arsine oxide
	85. Ethyl bromoacetate

86. Ethyl carbazole	112. Methyl chlorosulphonate
87. Ethyl chloroacetate	113. Methyl cyanofornate
88. Ethyl chlorosulphonate	114. Methyl dichloroarsine
89. Ethyl cyanofornate	115. Methyl iodoacetate
90. Ethyl dichloroarsine	116. Methyl nitro phenyl arsine chloride
91. Ethyl iodoacetate	117. Methyl phenyl arsine cyanide
92. Ethyl monobromoacetate	118. Methyl pinacolyl oxy fluoro phosphine oxide
93. Ethyl sulphuryl chloride	119. Monochloro methylcarbonate
94. Fluoro isopropoxymethyl phosphine oxide	120. Nitro cellulose
95. Fluoro sulphonic acid	121. Nitro glycerine
96. Fulminate of mercury	122. Nitrogen mustard
97. Fulminate of silver	123. Nitrophenyl arsine diamyl ester
98. Gelatine carbonite	124. Nitrophenyl arsine dichloride
99. Gelatine dynamite	125. Nitrosyl bromide
100. Heptoyl vanillylamide	126. Nitrosyl chloride
101. Hydrogen cyanide	127. Penasarizine chloride
102. Hydrozoic acid	128. Perchloromethyl rhodanide
103. Iodo acetone	129. Phenyl arsine dicthyl ester
104. Methyl arsineamide	130. Phenyl arsine dimethyl ester
105. Methyl arsine dibromide	131. Phenyl arsine dimethyl thio- ester.
106. Methyl arsine dichloride	132. Phenyl arsine oxide
107. Methyl arsine disulphide	133. Phenyl carbonyl arsine chloride
108. Methyl arsine oxide	
109. Methyl arsine sulphide	
110. Methyl bromide	
111. Methyl bromoacetate	

134. Phenyl carbylamine chloride	155. Thiophosgene
135. Phenyl chlorophenyl arsine chloride	156. Trichloro ethylmine
136. Phenyl cyanochloride	157. Trichloromethyl chloroformate
137. Phenyl dibromoarsine	158. Trichloronitro methane
138. Phenyl dichloroarsine	159. Trichloro trivinylarsine
139. Picric acid crystalline	160. Trichlorovinyl arsine
140. Potassium chlorate	161. Trinitro cresol
141. Red phosphorus	162. Trinitro cresylatos
142. Straw dynamite	163. Trinitro diphenylamine
143. Sulphide of arenic	164. Trinitro resorcinol
144. Sulphorous chloride	165. Trinitro toluene
145. Sulphur dioxide	166. Trolyl
146. Sulphuryl chloride	167. Vinyl chloroarsine
147. Tetrachlorodichthyl sulphide	168. Xylyl bromide
148. Tetrachlorodimethyl sulphide	169. ดินชั้นชนิดต่าง ๆ
149. Tetrachloro dinitro methane	170. วัตถุระเบิด
150. Tetrachloro ethane	171. ผักแคเวลา
151. Tetra nitro diglycerine	172. ผักแคระเบิด
152. Tetra nitro methane	173. ขนวนท้ายกระสุน
153. Tetryl	174. แก๊ปก๊นกระสุนปืน แก๊บหัวขนวนระเบิด ขนวนระเบิดและเชื้อประทุ
154. Thiodiglycol	175. กำมะถัน
	176. ดินประสีว
	177. แคลเซียมคาร์ไบด์
	178. ผงซุรอส

สินค้าประเภทเครื่องสนาม

1. หมวกเหล็กสายรัดคางพร้อม	13. หม้อข้าวสนาม
2. รองในหมวกเครื่องประกอบพร้อม	14. ถุงหม้อข้าวสนาม
3. เสื้อคลุมกันฝน	15. กระจกน้ำ
4. ผ้าเดินที่ประจำกาย เชือกพร้อม	16. กระจกน้ำพลาสติกพับได้
5. เสาคันเท้า	17. ถุงกระจกน้ำ
6. หมุดคันเท้า	18. ถ้วยกระจกน้ำ
7. เบ้หลัง	19. เข็มขัดสนาม
8. สายรัดเบ้	20. กระจเป่ากระสุนอาวุธเบา
9. สายรัดเครื่องสนาม	21. กระจเป่ากระสุนปืนพก
10. ถุงผ้าใบสนาม	22. กระจเป่าพยาบาล
11. พลับสนามพับได้	23. ซองปืนพก
12. ซองพลับสนาม	24. เสื้อเกราะป้องกันกระสุน
	25. ย่าม

สินค้าประเภทเครื่องจักร เครื่องใช้กล เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบที่เกี่ยวข้อง

1. เครื่องถัด และพันไฟ	9. เครื่องตัดดิน
2. เครื่องทำควีน	10. เครื่องกำเนิดไฟฟ้า
3. เครื่องเรด้าห์และอุปกรณ์	11. แบตเตอรี่และหม้อเก็บไฟฟ้า
4. เครื่องบังคับด้วยคลื่นวิทยุระยะไกล	12. เครื่องส่งวิทยุ
5. เครื่องกำเนิดกำลังไอ	13. เครื่องวิทยุโทรเลข โทรศัพท์
6. เครื่องกำเนิดกำลัง	14. เครื่องโทรเลข โทรศัพท์
7. เครื่องยนต์ลูกสูบ สันดาปภายใน และเครื่องยนต์อื่น ๆ	15. เครื่องเชื่อมโลหะ และอุปกรณ์การเชื่อม
8. เครื่องตุณดิน (บูลโดเซอร์)	16. เครื่องเปลี่ยนความถี่ (Frequency Converter)
	17. ถ่านไฟฉาย

สินค้าประเภทยานต่าง ๆ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

1. เครื่องบินรบ	9. รถบินจั่น
2. ร่มชูชีพ	10. รถไฟฉาย
3. เครื่องฝึกบินภาคพื้นดิน	11. รถวิทยุเคลื่อนที่
4. เครื่องคีตหึ่งส่งอากาศยาน	12. เรือยนต์
5. รถแทรกเตอร์	13. รถจักรยายนต์
6. รถจี๊ป	14. รถจักรยายน
7. รถบรรทุกพิเศษต่าง ๆ	15. เครื่องบินอื่น ๆ ที่มิใช่เครื่องบินรบ
8. รถใช้งานพิเศษ	16. เฮลิคอปเตอร์
	17. ส่วนของเครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์

สินค้าประเภทยาง

1. ยางนอกและยางในของรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน

สินค้าประเภทโลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ

1. เหล็กโครงสร้าง	13. ลวดหนาม
2. โครงหลังคาเหล็ก	14. โครงหลังคาอลูมิเนียม
3. หลังคาเหล็ก	15. หลังคาอลูมิเนียม
4. สะพานเหล็ก	16. สะพานอลูมิเนียม
5. เสาเหล็กมีโครงประสาน	17. เสาอลูมิเนียมมีโครงประสาน
6. เสาฟิลลาร์ และคอลัม (เหล็ก)	18. เสาฟิลลาร์และคอลัม (อลูมิเนียม)
7. หอคอยเหล็ก	19. หอคอยอลูมิเนียม
8. อาคารเหล็ก	20. อาคารอลูมิเนียม
9. ลวดเหล็ก	21. สายเคเบิลอลูมิเนียม
10. ลวดเกลียวเหล็ก	22. ข้อต่อ
11. สายเคเบิลเหล็ก	23. ท่อเหล็ก (Pipe)
12. สายสลิงเหล็ก	24. เหล็กเกาะ (Cramps)
	25. เหล็กฉาก (Angle steel)

สินค้าประเภทเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับแสง เสียง การวัดละเอียด และอื่น ๆ

1. กล้องสองทางไกล
2. เครื่องมือและเครื่องใช้ในการเดินเรือ และการบิน
3. หน้ากากป้องกันไอพิษ

สินค้าประเภทเบ็ดเตล็ด

1. ถังโลหะ และถังเปล่าพลาสติกขนาดบรรจุ 20 ลิตรขึ้นไป
2. ยารักษาโรค
3. อาหารกระป๋อง

ประวัติผู้เขียน

นางสาวโสมเพ็ญ ขุทรานนท์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๔ ณ โรงพยาบาลศิริราช บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๒๐

ประสบการณ์เคยทำงานเป็นหัวหน้าโครงการสงเคราะห์เด็กไร้ญาติขาดมิตร ของโฮลท์สทัทยมูลนิธิ ในศูนย์ควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวกัมพูชา บ้านแก้ง อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี และที่บ้านพญากัมพูช อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เป็นเวลา ๒ ปีเศษ ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึงต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๔